

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen

DATUM
22 maart 2016

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
BJH (Bram) Loeffen

TELEFOONNUMMER
043 350 7131

ONZE REFERENTIE
2016-10108

E-MAILADRES
bram.loeffen@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Nederland heeft - net als de rest van Europa – in de afgelopen periode te maken met een verhoogde instroom van asielzoekers. Met het sluiten van het bestuursakkoord tussen het Rijk en de VNG (namens de gemeenten) op 27 november 2015 ontstaat een nieuwe fase in het dossier. Er lijkt met de nieuwe afspraken een duidelijke coördinatie te ontstaan, waarbij Rijk en gemeenten ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheden werken aan toekomstbestendige afspraken en oplossingen.

Met de vestiging van een asielzoekerscentrum is extra inzet van de gemeente noodzakelijk. Dat komt bovenop de reguliere verantwoordelijkheid voor vergunninghouders (vluchtelingen die een tijdelijke verblijfsvergunning hebben gekregen) die aan de stad worden toegewezen. Dit uitvoeringbeeld geeft een overzicht van de wijze waarop Maastricht omgaat met deze extra taken. Daarnaast geeft het uitvoering aan een aantal moties, die de gemeenteraad in de afgelopen periode heeft aangenomen. Eén daarvan is de zoektocht naar extra opvanglocaties in de stad. Het college komt daar binnenkort bij u op terug.

Veel van deze taken zijn in de afgelopen anderhalf jaar via regulier beleid opgepakt. Dat is ook de wijze waarop de gemeente Maastricht zoveel mogelijk wil werken: regulier waar mogelijk, met een extra inzet waar dat noodzakelijk is. Dit uitvoeringsbeeld legt daarom nadrukkelijk de verbinding met de programmabegroting van de stad. Het geeft een beeld van de huidige inzet van de gemeente Maastricht. Eventuele aanvullende ambities en bijbehorende financiële consequenties worden bij de kaderbrief 2016 voorgelegd, zodat een integrale afweging kan plaatsvinden.

De gemeente Maastricht is een internationale kennisstad, en staat bekend om haar gastvrije karakter. De opvang van asielzoekers en vergunninghouders wordt dan ook in dat licht opgepakt. Vluchtelingen zijn welkom in Maastricht. Tegelijkertijd wordt van hen verwacht dat zij kennis nemen van de Nederlandse waarden en positief bijdragen aan de Maastrichtse samenleving. Wanneer aan een nieuwe stad en een nieuw leven gaat niet automatisch en vraagt om aandacht, inzet en energie. Zowel van de vluchteling, van de overheid als van de lokale samenleving. Dat wordt in Maastricht ook begrepen en goed opgepakt, gezien de grote aantallen vrijwilligers die zich aanmelden voor de begeleiding van deze nieuwe groep bewoners. Tegelijkertijd is er sprake van vragen en zorgen de opvang van asielzoekers, ook onder de bevolking van Maastricht. De gemeente loopt daar niet voor weg, maar wil blijvend in gesprek blijven met alle partijen.

Raadsinformatiebrief

DATUM
22 maart 2016

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,
Namens dezen,

J.M. Penn-te Strake
Burgemeester

Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen

Maart 2016

foto: Henny Tomlow

Gemeente Maastricht

Uitvoeringsopgave opvang vluchtelingen

Maart 2016

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Achtergrond asielinstroom en verantwoordelijkheden	5
3. Regie & aansturing	10
Interne overlegvormen	10
Tijdelijk Ondersteuningsplatform Vluchtelingen (TOPV)	11
G32 Fysieke pijler: themagroep vergunninghouders	11
4. Communicatie	12
4.1 Communicatiekanalen	12
4.2 Communicatieplatform vluchtelingen	13
4.3 Debatreeks De Asielzoekmachine	14
5. Huisvesting vluchtelingen	15
5.1 Asielzoekerscentrum PI Overmaze	15
5.2 Asielzoekerscentrum François de Veyestraat	17
5.3 Aanvullende opvanglocaties Maastricht	19
5.4 Crisisnoodopvang Maastricht	20
6. Huisvesting vergunninghouders	22
6.1 Reguliere huisvesting vergunninghouders	22
6.2 Taskforce huisvesting vergunninghouders	24
6.3 Tijdelijke uitbreiding woningvoorraad	28
7. Maatschappelijke begeleiding	30
7.1 Begeleiding vergunninghouders	30
7.2 Publieke dienstverlening	32
7.3 Uitgeprocedeerde asielzoekers	34
8. Onderwijs	36
8.1 Primair onderwijs	36
8.2 Voortgezet onderwijs	39
8.3 Overig onderwijs	42
9. Integratie en verbinding	44
9.1 Bureau vrijwilligers & integratie	44
9.2 Maastricht in verbinding	46
10. Arbeidsmarkt & participatie	48
10.1 Uitkeringen	48
10.2 Actieplan re-integratie vluchtelingen	49
11. Zorgvoorzieningen	54
12. Integrale veiligheid	56
 Bijlage 1 - Lijst met gehanteerde afkortingen	 60

1. Inleiding

Nederland heeft - net als de rest van Europa - in de afgelopen periode te maken met een verhoogde instroom van asielzoekers. Met het sluiten van het bestuur-sakkoord tussen het Rijk en de VNG (namens de gemeenten) op 27 november 2015 ontstaat een nieuwe fase in het dossier. Er lijkt met de nieuwe afspraken een duidelijke coördinatie te ontstaan, waarbij Rijk en gemeenten ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheden werken aan toekomstbestendige afspraken en oplossingen.

Door de toename van het aantal asielzoekers heeft het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) in de zomer van 2014 de gemeente Maastricht gevraagd een asielzoekerscentrum (AZC) in de stad te vestigen. Op 16 september 2014 besloot de gemeenteraad unaniem in Maastricht 600 asielzoekers op te vangen:

- en door de urgentie voor noodopvang penitentiaire inrichting (PI) Overmaze voor maximaal 3 jaar aan te wijzen als tijdelijke opvanglocatie;
- op basis van de gemaakte selectie het pand aan de François de Veyestraat 4-6 aan te wijzen als voorkeurslocatie voor structurele huisvesting van asielzoekers voor tenminste 15 jaar.

Met de vestiging van een asielzoekerscentrum is extra inzet van de gemeente noodzakelijk. Dat komt bovenop de reguliere verantwoordelijkheid voor vergunninghouders (vluchtelingen die een tijdelijke verblijfsvergunning hebben gekregen) die aan de stad worden toegewezen. Dit uitvoeringbeeld geeft een overzicht van de wijze waarop Maastricht omgaat met deze extra taken. Daarnaast geeft het uitvoering aan een aantal moties, die de gemeenteraad in de afgelopen periode heeft aangenomen.

Veel van deze taken zijn in de afgelopen anderhalf jaar via regulier beleid opgepakt. Dat is ook de wijze waarop de gemeente Maastricht zoveel mogelijk wil werken: regulier waar mogelijk, met een extra inzet waar dat noodzakelijk is. Dit uitvoeringsbeeld legt daarom nadrukkelijk de verbinding met de program-mabegroting van de stad. Het geeft een beeld van de huidige inzet van de gemeente Maastricht. Eventuele aanvullende ambities en bijbehorende financiële consequenties worden bij de kaderbrief 2016 voorgelegd, zodat een integrale afweging kan plaatsvinden.

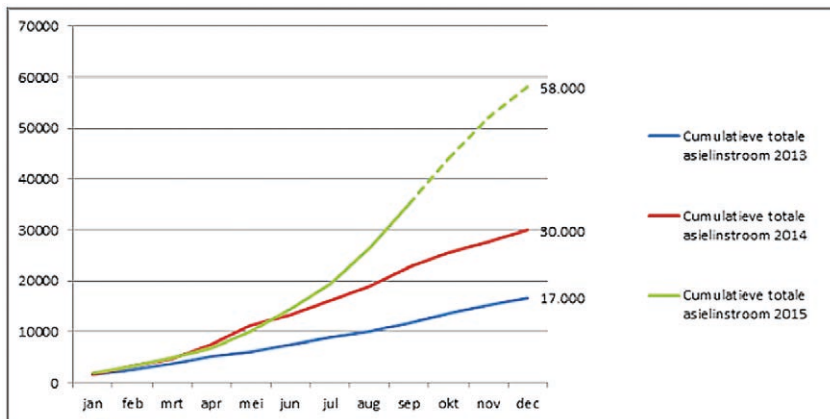
De gemeente Maastricht is een internationale kennisstad, en staat bekend om haar gastvrije karakter. De opvang van asielzoekers en vergunninghouders wordt dan ook in dat licht opgepakt. Vluchtelingen zijn welkom in Maastricht. Tegelijkertijd wordt van hen verwacht dat zij kennis nemen van de Nederlandse waarden en positief bijdragen aan de Maastrichtse samenleving. Wennen aan een nieuwe stad en een nieuw leven gaat niet automatisch en vraagt om aandacht, inzet en energie. Zowel van de vluchteling, van de overheid als van de lokale samenleving. Dat wordt in Maastricht ook begrepen en goed opgepakt, gezien de grote aantallen vrijwilligers die zich aanmelden voor de begeleiding van deze nieuwe groep bewoners. Tegelijkertijd is er sprake van vragen en zorgen de opvang van asielzoekers, ook onder de bevolking van Maastricht. De gemeente loopt daar niet voor weg, maar wil blijvend in gesprek blijven met alle partijen.

2. Achtergrond asielinstroom en verantwoordelijkheden

Bij de uitvoering van het vluchtelingenbeleid in Nederland zijn naast het Rijk en de gemeenten diverse andere (uitvoerings)organisaties betrokken, de zogenaamde ketenpartners. De toekenning van een verblijfsvergunning aan asielzoekers op grond van de Vreemdelingenwet is een rijksverantwoordelijkheid. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) voert deze taak uit. Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) zorgt voor opvang, begeleiding en uitstroom van asielzoekers. Als een asielzoeker zijn verblijfsvergunning krijgt moet hij vertrekken uit de asielopvang en zich vestigen in een gemeente. Gemeenten hebben een wettelijke verplichting (Huisvestingswet) om deze vergunninghouders woonruimte aan te bieden. Op het moment van vestiging wordt de desbetreffende gemeente verantwoordelijk. De toegelaten vluchteling kan bij de gemeente aankloppen voor ondersteuning. Verschillende gemeentelijke diensten krijgen zo te maken met nieuwkomers.

Het Rijk en het COA werken nauw samen om met de gemeenten, de provincies en de veiligheidsregio's voldoende adequate opvang te organiseren voor de opvang van asielzoekers. Het aantal asielzoekers is sinds het voorjaar van 2015 explosief gestegen. Dat legt een grote druk op het COA en de gemeenten.

De prognoses voor 2016 laten zien dat er dit jaar weer een behoorlijke instroom van asielzoekers te verwachten is. Het Rijk gaat momenteel uit van een gelijk aantal als in 2015 en werkt met prognoses tussen de 58.000 en de 94.000 vluchtelingen. Uiteraard is dit sterk afhankelijk van vele factoren, waar onder de situatie in andere landen en afspraken op Europees niveau.

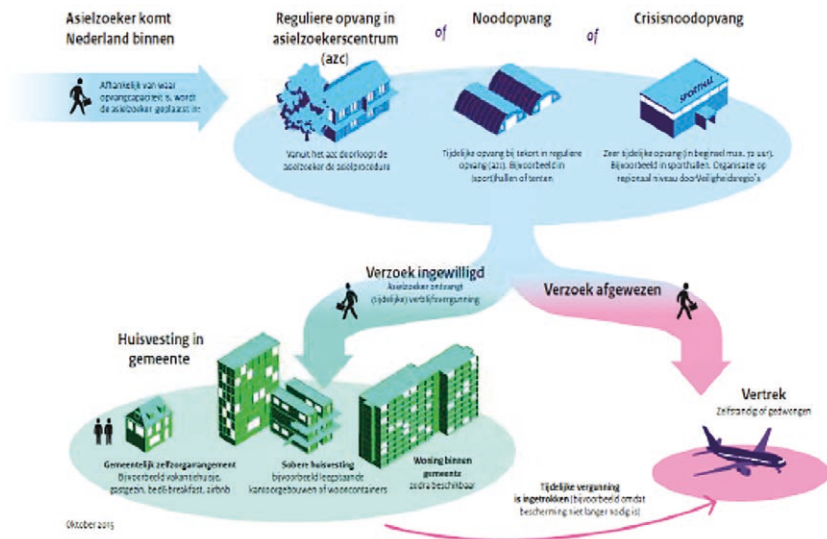
prognose 2015

De prognoses voor 2016 laten zien dat er dit jaar een behoorlijke instroom van asielzoekers te verwachten is. Het Rijk gaat momenteel uit van een gelijk aantal als in 2015. Uiteraard is dit sterk afhankelijk van vele factoren, waar onder de situatie in andere landen.

2.1 Opvangcapaciteit & bijbehorende verantwoordelijkheden

De grotere stroom asielzoekers wordt in Nederland opgevangen binnen verschillende typen opvang. De nu noodzakelijke capaciteit wordt gevonden door crisisnoodopvang en noodopvang te creëren in de gemeenten. In november 2015 zijn er een 60-tal asielzoekerscentra met een totale capaciteit van 31.500, een 35-tal noodopvang met een totale capaciteit van 13.000 en een wisselend aantal locaties voor crisisnoodopvang.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

2.2 Reguliere opvang (AZC)

In de reguliere opvang gaat het om een asielzoekerscentrum (AZC) dat door het COA wordt geëxploiteerd voor een termijn vanaf twee jaar met een opvangcapaciteit tot 1500 personen. Het kan gaan om langdurige opvanglocaties (tot 30 jaar) en tijdelijke opvanglocaties (tot 5 jaar). Er wordt hard gewerkt om nieuwe AZC's mogelijk te maken. Vanwege bedrijfsmatige overwegingen heeft het COA een voorkeur voor locaties met meer dan 500 plaatsen.

Op verzoek van onder andere de Provincie Limburg en de VNG wordt de mogelijkheid onderzocht om daar flexibel mee om te gaan en te kijken naar kleinschalige en variabele opvang(soorten). Bijvoorbeeld door het opzetten van kleinere vestigingen als onderdeel van een grotere vestiging (het satellietmodel).

Incidenteel worden ook recreatieparken, migrantenhuisvesting of vergelijkbare accommodaties benut. De exploitatie wordt deels door de verhurende eigenaar gevoerd (voor circa 300 – 800 of meer personen). Het COA opent pas een locatie, nadat het gemeentebestuur hier mee heeft ingestemd en er onderlinge afspraken zijn gemaakt. Bestuurlijke instemming is essentieel voor het creëren van draagvlak voor een asielopvanglocatie. Het COA faciliteert de gemeente met informatie en ervaring opgedaan bij andere trajecten. Er is nog nimmer een opvanglocatie afdgedwongen via de rechterlijke weg, maar altijd op basis van bestuurlijke samenwerking.

2.3 Noodopvang

Bij de noodopvang betreft het sobere opvanglocaties met veelal minder voorzieningen die, bij voorkeur, zes tot twaalf maanden opvang kunnen bieden aan grote groepen asielzoekers. Hierbij valt te denken aan hallen (zoals in Goes of Zwolle), locaties voor paviljoens (Heumensoord Nijmegen 3.000 plaatsen, Zaandam 500 plaatsen), voormalige penitentiaire inrichtingen (Alphen aan de Rijn 1.100 plaatsen, de Koepel in Haarlem 400 plaatsen), etc. COA heeft daarbij de voorkeur voor locaties in de directe nabijheid van een tijdelijke of reguliere opvanglocatie.

2.4 Crisisnoodopvang

Hierbij gaat het om locaties, zoals sporthallen, die ook voor incidenten, rampen of crisis worden gebruikt door bevolkingszorg. Deze opvang is in beginsel bedoeld voor 72 uur, waarna asielzoekers kunnen doorstromen naar de andere vormen van opvang. Soms volgt er na 72 uur een volgende groep, die dan ook

voor 72 uur wordt opgevangen. Ook komt het voor dat aan gemeenten wordt gevraagd de periode van 72 uur te verlengen, totdat er een nieuwe plek is gevonden voor de betreffende groep. De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van - en de dagelijkse gang van zaken - rondom de crisisnoodopvang. In Maastricht heeft in het najaar van 2015 drie keer crisisnoodopvang plaatsgevonden in de sport- en recreatieruimte van het AZC.

2.4 Huisvesting vergunninghouders

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het huisvesten van vluchtelingen die een vergunning hebben gekregen om (tijdelijk) in Nederland te mogen verblijven ('vergunninghouders'). Dit is geregeld in de Huisvestingswet. Op basis van het inwoneraantal krijgt elke gemeente een taakstelling, die halfjaarlijks door het Rijk wordt vastgesteld. De provincies houden daarop toezicht. In de praktijk spelen woningcorporaties een belangrijke rol bij de huisvesting van vergunninghouders.

Gemeenten en corporaties doen hun best om aan de forse toename van de vraag te kunnen voldoen. Ter illustratie: in de maand oktober 2015 zijn er landelijk meer dan 2700 vergunninghouders gehuisvest. In de afgelopen jaren was dat aantal niet eerder zo hoog. Tegelijkertijd weten we dat om achterstanden te voorkomen eigenlijk maandelijks 3400 vergunninghouders gehuisvest moeten worden. De achterstand loopt dus nog steeds verder op. Dit levert problemen op bij de opvang van asielzoekers doordat er onvoldoende uitstroom plaatsvindt uit de AZC's. Daardoor houden vergunninghouders opvangplekken bezet die eigenlijk bedoeld zijn voor asielzoekers. Dit levert problemen op bij de opvang van asielzoekers, aangezien vergunninghouders onvoldoende uitstromen uit de AZC's en daardoor opvangplekken bezet houden die bedoeld zijn voor asielzoekers.

3. Regie & aansturing

Het adagium van de gemeente Maastricht bij de uitvoering van deze (deels) nieuwe taken is en blijft: regulier waar mogelijk, met extra inzet waar noodzakelijk. Dit uitvoeringsbeeld legt daarom nadrukkelijk de verbinding met de programmabegroting van de stad. Deze werkwijze betekent dat er veel verschillende organisaties en personen betrokken zijn bij de uitvoering. Om regie en coördinatie te houden over het geheel, is tijdelijk een coördinator aangesteld die eerste aanspreekpunt is bij de gemeente, en borgt dat de verschillende onderdelen in samenhang worden uitgevoerd.

Gezien de complexiteit van het werkveld, het grote aantal stakeholders en de ontwikkelingen die (inter)nationaal, regionaal en lokaal razendsnel gaan, is het de verwachting dat deze coördinator zeker nog 2 jaar nodig is. Deze medewerker moet ook de contacten onderhouden met de regio Maastricht-Heuvelland, en de afstemming verzorgen met de inzet die de Provincie Limburg op dit punt pleegt. In de kaderbrief wordt hiervoor een voorstel gedaan, inclusief financiële dekking.

Interne overlegvormen

Zoals aangegeven wordt zoveel mogelijk vanuit de bestaande opdrachten en teams gewerkt aan de uitvoering van het vluchtelingendossier. De coördinator organiseert maandelijks een werkoverleg met alle verantwoordelijken binnen de ambtelijke organisatie, met als doel alle betrokkenen breed te informeren. Daarbij wordt de stand van zaken op de verschillende onderdelen gedeeld, evenals (externe) ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering.

In de afgelopen anderhalf jaar heeft een intensief contact tussen de gemeente en het COA gezorgd voor prettige samenwerking en een effectieve uitvoering van de gezamenlijke vraagstukken. Dat blijft ook in de komende periode van belang. Afstemming tussen de locatiemanager van het AZC Maastricht en de gemeente Maastricht vindt eens per maand plaats. In dat overleg wordt de stand van zaken in de volle breedte gedeeld, en worden urgenties en uitdagingen gezamenlijk opgepakt.

Vanuit het college is de burgemeester aangewezen als coördinerend portefeuillehouder. Gezien de breedte van het dossier is echter vrijwel ieder collegelid betrokken. Terugkoppeling aan het college van B&W vindt plaats via de reguliere periodieke overleggen. Agendering gebeurt door de ambtelijk verantwoordelijke van het betreffende onderdeel. De frequentie van het overleg wordt in overleg met de portefeuillehouder bepaald.

Collegebreed vindt overleg plaats over de volle breedte van het dossier op het moment dat de periodieke raadsinformatiebrief op de agenda staat. Indien gewenst kan de coördinator aansluiten voor toelichting.

De gemeenteraad wordt geïnformeerd op het moment dat er ontwikkelingen zijn op het vluchtelingendossier. Daarnaast wordt eens per half jaar door middel van een raadsinformatiebrief vanuit het college van B&W de stand van zaken over de volle breedte gedeeld met de gemeenteraad.

Tijdelijk Ondersteuningsplatform Vluchtelingen (TOPV)

In het bestuursakkoord verhoogde asielinstroom hebben alle regio's de verplichting gekregen om 'regionale regietafels' in te richten. Deze regionale regietafel was in Limburg reeds operationeel. Begin november is het Tijdelijk OndersteuningsPlatform Vluchtelingen (TOPV) opgestart, waarin gemeenten en provincie onder leiding van de gouverneur en de voorzitter van de VLG gezamenlijk optrekken bij de aanpak van het vluchtenlingenvraagstuk. Daarbij staat kennisdeling en afstemming tussen gemeenten, COA en Provincie centraal. Maandelijks vindt zowel een ambtelijk als een bestuurlijk TOPV plaats. De Provincie is vanuit het TOPV verbonden met de landelijke regietafel waarin het nationale overleg met de betrokken ministeries, COA, IND en de VNG plaatsvindt.

G32 Fysieke pijler: themagroep vergunninghouders

In de fysieke pijler van het G32 overleg is het initiatief genomen voor het starten van een netwerk-brede themagroep vergunninghouders. Namens de gemeente Maastricht neemt wethouder van Grootheest deel aan deze themagroep. Waar de landelijke en regionale regietafels vooral op het vluchtenlingenvraagstuk ingaan, is de themagroep vergunninghouders vooral aan zet op het woonbeleid. Meer in het bijzonder op de wijze waarop gemeenten aan hun verantwoordelijkheden rondom de taakstelling voor vergunninghouders kunnen voldoen en er geen scheefgroei ontstaat in de verdeling van sociale huurwoningen.

4. Communicatie

Het behoeft geen betoog dat het huisvesten van vluchtelingen vraagt om duidelijke en tijdige communicatie. Het is op dit moment één van de meest gevoelige onderwerpen in het politieke debat in Nederland, en in de samenleving. De hogere asielinstroom is inmiddels breed bekend en roept vragen en soms ook weerstand op. Overal in Nederland, ook in Maastricht. Uit gesprekken blijkt dat veel mensen niet pertinent tegen hulp aan vluchtelingen zijn, maar wel geïnformeerd en betrokken willen worden. Tijdig en volledig. Om die reden is bij elk onderwerp een verantwoordelijke aangewezen voor de communicatie. Daarmee is voor iedereen duidelijk wie het eerste aanspreekpunt is.

4.1 Communicatiekanalen

De gemeente Maastricht zet diverse communicatiekanalen in om burgers en andere betrokkenen te informeren over de verschillende aspecten van het vluchtelingendossier. In overleg met de betrokken communicatieadviseurs wordt in een vroeg stadium bekeken welke communicatieaanpak en –middelen passend en geschikt zijn. Aanvullend zijn een aantal kanalen ingericht om de hoofdlijn te communiceren:

- Communicatie met bewoners en ondernemers, die wonen of werken in de nabijheid van het AZC Maastricht, vindt plaats in de ‘Klankbordgroep AZC’. Deze vindt periodiek plaats onder voorzitterschap van COA. In deze klankbordgroep vindt overleg plaats over de ervaringen met betrekking tot het AZC. Ook de mogelijkheden tot samenwerking en verbinding tussen COA, bewoners, bedrijven, de gemeente Maastricht en andere organisaties in de nabije buurten en stad zijn onderwerp van gesprek. De coördinator participeert in dit overleg.
- Er zijn twee webpagina’s met betrekking tot vluchtelingen in de lucht: één pagina over fysieke en sociale ontwikkelingen rondom het AZC Maastricht; de andere pagina is breder van opzet en gaat over vluchtelingen (asielzoekers en vergunninghouders) in zijn algemeenheid. De pagina’s zijn onderling

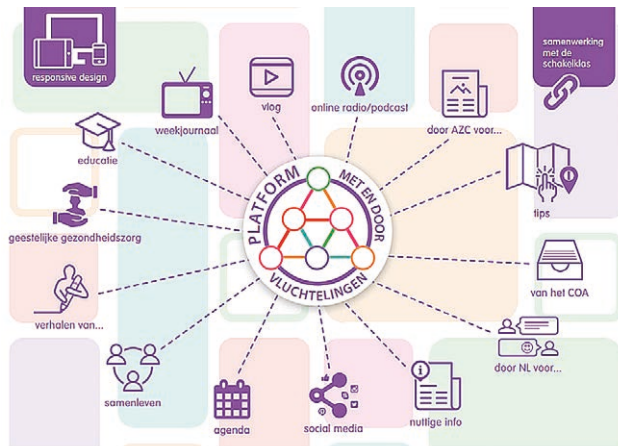
gelinkt en worden periodiek van actuele informatie voorzien door de coördinator, betrokken projectleiders en medewerkers van communicatie.

- De reguliere social media kanalen van de gemeente worden op verschillende manieren ingezet. Enerzijds is het een van de manieren om te informeren en te communiceren met burgers en andere geïnteresseerden. Anderzijds om te monitoren wat er lokaal speelt; dat biedt de kans om in te spelen op vragen, ontwikkelingen of geruchten.

Daarnaast geeft het COA nieuwsbrieven op thema's uit. Deze bevatten informatie over activiteiten. Actuele nieuwsbrieven worden op de gemeentelijke site over het AZC Maastricht geplaatst.

4.2 Commun- nicatieplat- form vluchte- lingen

Vanuit een aantal Maastrichtse organisaties op het gebied van media en communicatie is een initiatief gestart voor het

opzetten van een communicatieplatform voor en door vluchtelingen. De eerste stap is om te onderzoeken welke behoeften er spelen en hoe de inhoud en vorm van een dergelijk platform er uit moet zien. Daarnaast moeten de bestaande activiteiten en initiatieven in beeld worden gebracht.

Onderzocht wordt in hoeverre een (digitaal) platform vluchtelingen helpt en de integratie van deze groep in de Maastrichtse samenleving kan versterken. De deelnemers hebben eerder positieve ervaring opgedaan met initiatieven als Crossavenue en Bianca in de buurt. De gemeente Maastricht draagt op verzoek €3.500,- bij aan het onderzoek naar de wenselijkheid en eventuele inrichting van een dergelijk communicatieplatform. Bij een positief resultaat kan dit platform een versterking bieden van de inhoudelijke lijnen die in de volgende hoofdstukken aan bod komen.

4.3 Debatreeks De Asielzoekmachine

Debatcentrum Sphinx onderzoekt samen met kinderen, experts en publiek het vluchtelingendossier door middel van interviews, brainstormsessies en debat. Voor Maastricht ligt de focus op het geven van een stem aan de kinderen in kwestie en hen verbinden met andere groepen uit de samenleving. De Asielzoekmachine is een landelijk project dat samen met het Nederlandse publiek op zoek gaat naar antwoorden op de vragen: werkt ons asielbeleid? En hoe zouden we eigenlijk willen dat het werkt? Het project bestaat uit een webdocumentaire, tentoonstellingen, een radio- en tv-documentaire en publieksbijeenkomsten in het hele land. Daarbij wordt samengewerkt met Hogeschool Zuyd, Universiteit Maastricht en de AZC's in Zuid-Limburg. De gemeente Maastricht draagt € 5.000,- aan de organisatie van de debatreeks in de stad.

5. Huisvesting vluchtelingen

Formeel ligt de verantwoordelijkheid voor het opvangen van vluchtelingen bij het COA. De uitvoering daarvan gebeurt uiteraard in goed overleg met de betrokken gemeente. De gemeente Maastricht is op vier manieren betrokken bij de opvang van vluchtelingen:

1. Door de urgentie voor noodopvang is de penitentiaire inrichting (PI) Overmaze voor maximaal 3 jaar aangewezen als tijdelijke opvanglocatie;
2. Het pand aan de François de Veyestraat 4-6 is door de gemeenteraad aangewezen als voorkeurslocatie voor structurele huisvesting van asielzoekers voor tenminste 15 jaar.
3. Bij plotselinge enorme vraag naar opvangplekken kan aan gemeenten een verzoek voor crisisnoodopvang worden gedaan, waarbij vluchtelingen tijdelijk (72 uur) worden opgevangen. Binnen Maastricht is de recreatieruimte van PI Overmaze aangewezen als locatie voor crisisnoodopvang.
4. Vanuit de gezamenlijke ambitie om zo min mogelijk crisisnoodopvang te moeten inzetten, wordt landelijk gezocht naar extra opvang locaties en andere mogelijkheden voor de versnelde uitstroom van vergunninghouders. Op verzoek van de gemeenteraad wordt ook gezocht naar mogelijke locaties in Maastricht.

Uitgeprocedeerde asielzoekers vormen een bijzondere groep. Deze asielzoekers moeten terug naar hun land van herkomst omdat de IND hun asielaanvraag heeft afgewezen. Als de asielaanvraag definitief is afgewezen, moeten asielzoekers in principe Nederland binnen vier weken verlaten. Na deze termijn hebben zij formeel geen recht meer op opvang of huisvesting. Een deel van deze groep mensen blijft echter om diverse redenen in Nederland. Meer over de Maastrichtse situatie van dit onderwerp in paragraaf 7.3.

5.1 Asielzoekerscentrum PI Overmaze

Door de toename van het aantal asielzoekers heeft het COA in de zomer van 2014 de gemeente Maastricht gevraagd een AZC in de stad te vestigen. Op 16

september 2014 besloot de gemeenteraad unaniem om de PI Overmaze in de buurt Limmel aan te wijzen als tijdelijke opvanglocatie. Voor de PI Overmaze is een bestuursovereenkomst met het COA getekend voor de vestiging van een opvangcentrum voor circa 600 asielzoekers tot uiterlijk 17 september 2017. Op 19 november 2014 zijn de eerste bewoners in Overmaze verwelkomd.

Bestuurlijk opdrachtgever: Burgemeester
Programmabegroting: Programma 5 & 6 Samenleven
Ambtelijk verantwoordelijk: Liliane Geraerds
Aanspreekpunt communicatie: Inge Dovermann

Ambitie en doelen	Per direct een bijdrage leveren aan de landelijke opgave voor opvang van asielzoekers, door realisatie van een tijdelijk AZC Maastricht in de voormalige PI Overmaze.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdelijk AZC Maastricht tot uiterlijk 17 september 2017. • Samen met COA zorgen voor draagvlak en afstemming met omgeving en partnerorganisaties.
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none"> • COA: exploitatie AZC • Gemeente & COA: communicatie met buurt en afstemming met omgeving en partnerorganisaties • VluchtelingenWerk: begeleiding • Stichting Wereldwijd: opleidingen voor (o.a.) vluchtelingen • Veilige Buurten Team: afstemming met buurt • Politie: Afstemming rondom veiligheid in omgeving AZC
Financiën	Kosten van het AZC komen voor rekening van het COA. Voor de voorbereidende kosten van de gemeente is een eenmalig budget beschikbaar gesteld door het Rijk.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatie van een AZC is altijd gevoelig, en vraagt om zorgvuldige en tijdige communicatie. • In Limmel leven zorgen rondom leefbaarheid, zorgvuldige afstemming vanuit de gemeente is daarom noodzakelijk.

In december 2015 is de Raad door middel van een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken in de wijk Limmel.

5.2 Asielzoekerscentrum François de Veyestraat

Met het COA is in januari 2015 een intentieovereenkomst gesloten de haalbaarheid van het pand aan de François de Veijestraat 4-6 te onderzoeken. Uit dat onderzoek is de locatie geschikt gebleken voor de opvang van asielzoekers voor de langere termijn. Op basis van het programma van eisen van COA blijkt voor huisvesting van 600 asielzoekers, naast aanpassing van het bestaande gemeentelijk monument, een deel nieuwbouw op de locatie noodzakelijk en mogelijk te zijn. COA zet daarbij in op een provinciale hoofdlocatie voor een periode van minstens vijftien jaar. Op 9 juni 2015 heeft de raad unaniem ingestemd met de resultaten van het haalbaarheids-onderzoek en de raad besloot geen bedenkingen te hebben tegen verkoop van de opstallen en bijbehorende gronden van François de Veijestraat 4-6 aan het COA.

Inmiddels hebben de verschillende onderzoeken (o.a. bodem, geluid) plaatsgevonden die noodzakelijk zijn voor de uitwerking en procedures. Het knelpunt ten aanzien het nabijgelegen spooreplacement is na vaststelling van de revisievergunning van Prorail in april 2016 van de baan. Het saneringsplan ligt gereed voor start procedure. Met COA is overeenstemming bereikt over een aangepast model voor de nieuwbouw. Dit dient als basis voor het ontwerp bestemmingsplan. Het ontwerp bestemmingsplan is op korte termijn beschikbaar voor de start van de procedure. Voorwaarde voor deze start is een getekende exploitatieovereenkomst, die gelijktijdig met het ontwerp bestemmingsplan wordt voorgelegd aan het college (eerst instemming overeenkomst, daarna vrijgave van het ontwerp bestemmingsplan t.b.v. ter visielegging).

De exploitatieovereenkomst Gemeente-COA is in de afrondende fase, er is inmiddels overeenstemming bereikt op de cruciale punten. Gekoerst wordt op besluitvorming in het college medio april en aansluitend de start van de procedure voor bestemmingsplan en saneringsplan. Communicatie hierover wordt zorgvuldig voorbereid door gemeente in samenwerking met COA. Startpunt voor de communicatie met de buurt gebeurt via een inloop-informatiebijeenkomst, met name gericht op bewoners uit Sint Maartenspoort en

andere betrokken partijen uit de wijk. Afhankelijk van zienswijzen/ beroep wordt vaststelling van het bestemmingsplan verwacht in september 2016. COA koppelt de aanvraag van de omgevingsvergunning WABO aan afronding van de Europese aanbestedingsprocedure van de aannemer. Gemeente en COA hebben afgesproken dat overdracht van grond en opstal voor eind 2016 plaatsvindt, waarna bouwvoorbereiding en realisatie door COA kan starten. De (globale) planning van COA sluit op september 2017.

Haalbaarheid van de oplevering in september 2017 hangt onder meer af van de doorlooptijd van planologische procedures, voorspoedige afronding van het

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Aarts
Programmabegroting: Grond- en Vastgoedbeleid
Ambtelijk verantwoordelijk: Karin Gybels
Aanspreekpunt communicatie: Inge Dovermann

Ambitie en doelen	Bijdrage aan de landelijke opgave voor opvang van asielzoekers, door realisatie van AZC Maastricht. Dit biedt structurele huisvesting van 600 asielzoekers voor tenminste 15 jaar.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Exploitatieovereenkomst gemeente-COA • Vastgesteld bestemmingsplan en verleende omgevingsvergunning • Overdracht van grond en opstal • Realisatie AZC Maastricht aan de François de Veijestraat per september 2017 • Zorgvuldige communicatie met buurt en andere betrokkenen
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente: verkoop gebouw en gronden, bestemmingsplan en WABO-vergunning • COA: renovatie en nieuwbouw, exploitatie AZC vanaf september 2017 • Gemeente & COA: communicatie met buurt
Financiën	Gemeenteraad heeft op 9 juni 2015 ingestemd met verkoop van het pand François de Veyestraat 4-6 aan COA. Realisatie vindt plaats binnen de door de Raad gestelde (financiële) kaders.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Planning voor realisatie per september 2017 is kritisch, onzeker of deze gehaald kan worden. • Realisatie van een AZC is altijd gevoelig, en vraagt om zorgvuldige en tijdige communicatie.

5.3 Aanvullende opvanglocaties

In de loop van 2015 begon de instroom van asielzoekers nog verder op te lopen. Tijdens de Raadsvergadering van 15 september 2015 heeft het College van B&W naar aanleiding van een motie toegezegd te onderzoeken of er binnen de gemeentelijke vastgoed beschikbaar is, dat redelijkerwijs geschikt gemaakt kan worden voor de opvang van asielzoekers en daarover in contact te treden met het COA.

Naar aanleiding van deze motie heeft de gemeente Maastricht gezocht naar geschikte locaties voor aanvullende opvang. Deze verkenning gebeurt onder regie van het TOPV, in goede samenwerking met de Provincie en het COA. Op provinciaal niveau ligt namelijk de opdracht om voor 2500 vluchtelingen noodopvang te realiseren. Onder andere door lobby vanuit Limburg kijkt het COA daarbij tevens naar mogelijkheden voor kleinschalige opvang. Daarnaast wordt door het Rijk een oproep gedaan om ruimte beschikbaar te stellen voor een nieuw kleinschalig opvangmodel voor *Alleenstaande Minderjarige Vergunninghouders (AMV)*. Voor de

Bestuurlijk opdrachtgever: Burgemeester
Programmabegroting: Programma 5 & 6 Samenleven
Ambtelijk verantwoordelijk: Moet nog worden ingevuld
Aanspreekpunt communicatie: Inge Dovermann

Ambitie en doelen	Bijdrage leveren aan de opvang van de verhoogde asielin-stroom waar Nederland op het moment mee te maken heeft.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Verkennen mogelijkheden voor extra opvanglocaties
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente, provincie & COA: verkenning mogelijke opties• COA: verantwoordelijk voor noodlocaties• Gemeente & COA: eventuele communicatie met buurt
Financiën	Kosten voor de noodopvang komen voor rekening van het COA. Voor de indirecte kosten van de gemeente wordt budget beschikbaar gesteld door het Rijk.
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• Bij realisatie van extra opvanglocaties in Maastricht is zorgvuldige en tijdige communicatie noodzakelijk.

opvang van deze groep, voorzien van extra begeleiding, zijn voldoende kleinschalige wooneenheden nodig. Binnen het TOPV wordt met de regio bekeken welke mogelijkheden de provincie Limburg en/of de gemeenten hierin kunnen bieden. Daarbij trekken Provincie, COA en de Limburgse gemeenten gezamenlijk op.

5.4 Crisisnoodopvang Maastricht

In het najaar van 2015 was één van de urgente onderdelen in de uitvoering de crisisnoodopvang, zeer tijdelijke opvang van 72 uur. Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft diverse oproepen gedaan om in dezen te helpen. Uit onderzoek en na overleg met het COA is gebleken, dat deze crisisnoodopvang in Maastricht het beste kan plaatsvinden in het huidige AZC. Op deze locatie kunnen na aanpassing van de benodigde vergunningen verantwoord tijdelijk 100 mensen in crisisnoodopvang gehuisvest worden.

De Raad heeft op 13 oktober 2015 besloten om het huidige AZC Maastricht aan te wijzen als locatie voor kortdurende crisisnoodopvang van maximaal 100 extra asielzoekers, bovenop de 600 reguliere opvangplekken. Deze toestemming geldt zolang dit noodzakelijk is, maar uiterlijk tot 17 september 2017. Voor de eventuele uitvoering is een draaiboek beschikbaar, waardoor in geval van nood snel kan worden gehandeld.

In oktober 2015 is de betreffende locatie drie keer ingezet voor crisisnoodopvang. Aangezien het COA en de gemeenten deze vorm van opvang zoveel mogelijk willen beperken, is het op korte termijn niet te verwachten dat het AZC wordt ingezet voor crisisnoodopvang. Het realiseren van extra noodopvangplekken in Limburg en de rest van Nederland en de verhoogde uitstroom van vergunninghouders zorgt ervoor dat in de toekomst ook minder vaak hoeft te worden uitgeweken naar crisisnoodopvang.

Bestuurlijk opdrachtgever: Burgemeester
Programmabegroting: Programma 2 Veiligheid
Ambtelijk verantwoordelijk: Liliane Geraerds (i.s.m. crisisteam) & Lien Notermans
Aanspreekpunt communicatie: Inge Dovermann

Ambitie en doelen	Bijdrage leveren aan de behoefte naar zeer tijdelijke crisisnoodopvang op de momenten dat dat noodzakelijk is.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Draaiboek voor crisisnoodopvang in Maastricht en een ingerichte organisatiestructuur.
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente: verantwoordelijk voor crisisnoodopvang• COA: afstemming over ruimtegebruik crisisnoodopvang/ regulier AZC vanwege locatiekeuze voor PI Overmaze.
Financiën	De kosten voor crisisnoodopvang worden door het Rijk aan de gemeenten vergoed. De compensatie voor de kosten van crisisnoodopvang zijn in het bestuursakkoord met terugwerkende kracht verhoogd naar €100 per persoon per nacht. Dit is voldoende om de kosten voor Maastricht te dekken.
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• Bij regelmatige inzet crisisnoodopvang ontstaan problemen in het AZC door ingebruikname sport- en recreatieruimte, die normaliter beschikbaar zijn voor de bewoners van het AZC.• Bij regelmatige inzet crisisnoodopvang in PI Overmaze kan de opvang door de omgeving beleefd worden als uitbreiding van de beschikbare 600 plekken

6. Huisvesting vergunninghouders

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het huisvesten van vluchtelingen die een vergunning hebben gekregen om (tijdelijk) in Nederland te mogen verblijven ('vergunninghouders'). Nadat vluchtelingen een verblijfsvergunning hebben gekregen, worden zij door het COA gekoppeld aan een gemeente en dus ook aan Maastricht. Deze huisvestingstaakstelling wordt per half jaar door het Rijk opgelegd aan de gemeente. Daarbij wordt ook een prognose gegeven voor de taakstelling van het daaropvolgende half jaar. In het afgelopen jaar was de taakstelling voor Maastricht 208 personen, voor het jaar 2016 moeten waarschijnlijk 310 vergunninghouders via de reguliere woonruimteverdeling worden gehuisvest.

6.1 Reguliere huisvesting vergunninghouders

De woonruimteverdeling is één van de vijf bestuursopdrachten waarin gemeente, woningbouwcorporaties en huurdersverenigingen prestatieafspraken maken. Jaarlijks wordt van het verwachte aantal ter beschikking komende sociale huurwoningen door de gemeente in overleg met de corporaties een zogenaamde woningbegroting gemaakt. Daarin wordt per huisvestingsdoelgroep een aantal woningen gereserveerd, zo ook voor vergunninghouders.

Waar veel gemeenten moeite hebben met de plaatsing van de toegewezen vergunninghouders, blijkt Maastricht dat door goede samenwerking met COA en de woningbouwcorporaties onder controle te hebben. Onder regie van een 'regievoerder vergunninghouders' is de taakstelling van 2015 (208 vergunninghouders) volledig gehaald, en zijn zelfs méér vergunninghouders gehuisvest dan de taakstelling. Deze tellen mee voor de taakstelling van 2016. Daarmee heeft Maastricht ruim aan haar formele verantwoordelijkheden voldaan.

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder van Grootheest
Programmabegroting: Programma 11 Wonen
Ambtelijk verantwoordelijk: Norbert Thijssen (beleid) / Guy Sweets
(uitvoering)
Aanspreekpunt communicatie: Chantal Kneepkens

Ambitie en doelen	Zorgen voor een adequate reguliere zelfstandige huisvesting voor asielzoekers die van de Rijksoverheid een verblijfsvergunning hebben gekregen, en vervolgens aan de gemeente Maastricht zijn toegewezen.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Het voldoen aan de door het Rijk opgelegde huisvestingstaakstelling van vergunninghouders, en de begeleiding van deze groep mensen bij de nieuwe start.
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none">• Woningbouwcorporaties: beschikbaar stellen van woningen• VluchtelingenWerk: sociaal/maatschappelijke begeleiding• COA: koppelen van vergunninghouders aan gemeenten• Provincie: toezichthouder voor huisvestingstaakstelling• Gemeente (sociale zaken): uitkering & inrichtingskrediet• Gemeente (wonen en leefkwaliteit): huisvestingsbeleid
Financiën	Reguliere taak, bekostiging via gemeentefonds. De hogere taakstelling, en de daarbij horende kosten voor Sociale Zaken, zijn opgenomen in de uitvoeringsovereenkomst Welzijn & Zorg 2016.
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• Bij blijvende groei van het aantal vergunninghouders ontstaat op termijn wellicht een tekort aan sociale huurwoningen. Dat is op dit moment niet aan de orde.• Bij blijvende groei van het aantal vergunninghouders kan het draagvlak voor deze groep teruglopen. Dit kan spanningen opleveren bij de huisvesting van mensen of gezinnen.

6.2 Taskforce huisvesting vergunninghouders

Eind 2015 verbleven landelijk 16.000 vergunninghouders in de reguliere opvang die gezien hun verblijfsvergunning kunnen doorstromen naar een woning. Doordat de uitstroom achterblijft bij de instroom houden deze personen opvangplekken bezet nodig zijn voor asielzoekers die zich nu melden voor een asielaanvraag. Het College van B&W heeft naar aanleiding van een motie in de Raad van 15 september 2015 toegezegd te onderzoeken op welke wijze Maastricht een bijdrage kan leveren aan het oplossen van de landelijke problematiek op dit punt. Hoewel Maastricht geen achterstand kende en kent bij de plaatsing van vergunninghouders, hebben woningcorporaties, gemeente, VluchtelingenWerk en andere betrokken partijen de handen ineen geslagen.

Hiervoor is lokaal een *Taskforce huisvesting vergunninghouders* in het leven geroepen. In deze taskforce werken gemeente, woningbouwcorporaties, COA en VluchtelingenWerk samen aan de huisvesting van vergunninghouders in Maastricht. Hoewel dit een reguliere taak is, vragen de huidige grote instroom en de snel wijzigende wet- en regelgeving om extra inzet op dit punt. De taskforce heeft als taak om zorg te dragen voor:

- Het beoordelen van de geschiktheid van woningen/locaties die zijn aangedragen door woningcorporaties en zorginstellingen. Ook eventuele particuliere aanbiedingen en het aanbod van Rijksvastgoed worden hierin meegenomen;
- Het afstemmen van de begeleidingsstructuur en de activiteiten van de verschillende partners daarin;
- Het matchen van de mensen uit het AZC met vergunning en de geschikt bevonden locaties;
- De start van het integratieproces door begeleiding van VluchtelingenWerk;
- Het vastleggen van de tijdelijke contracten;

- Het afstemmen van beleidszaken, zoals het uitwerken van locaties en mogelijkheden voor het creëren van extra huisvesting;
- Het verkennen van mogelijkheden en problemen die voortkomen uit nieuwe beleidsmaatregelen van het Rijk;
- Het in kaart brengen van de gevolgen van de verhoogde asielinstroom voor de woonruimteverdeling;
- Het verkennen van de mogelijkheden van particuliere aanbiedingen;

Ook bij het Rijk is sinds het eind van 2015 aandacht voor deze problematiek. In het bestuursakkoord dat met de VNG is afgesproken dat Rijk en gemeenten gezamenlijk werken aan passende huisvesting voor vluchtelingen, en tegelijkertijd te bewaken dat dit niet ten koste gaat van de reguliere vraag op de woningmarkt. Om extra huisvestingscapaciteit te realiseren heeft het Rijk eind 2015 een aantal maatregelen afgekondigd:

- Per 1 februari 2016 wordt door het Rijk een subsidieregeling ingesteld waarmee extra huisvestingsvoorzieningen kunnen worden gerealiseerd. Gezien de afspraken in de regionale woonprogramming (beperkte toevoeging van nieuwe woningen in Zuid-Limburg) is het de vraag of dit interessante mogelijkheden oplevert voor Zuid-Limburg, dit wordt in overleg met het TOPV onderzocht.
- In Maastricht wordt door het Rijk de voormalige marechausseekazerne aan de Scharnerweg aangeboden. Op dit punt onderstrepen we de opmerkingen van gedeputeerde Prevo, dat het de voorkeur verdient om allereerst bestaande leegstand van woningen serieus te bekijken. De Provincie Limburg heeft hiervoor een serieus alternatief gepresenteerd: *Limburgs Maatwerk*.
- Het Rijk biedt woningcorporaties ruimere mogelijkheden om (onder voorwaarden) diensten te mogen leveren aan bewoners van gebouwen die door derde partijen beschikbaar zijn gesteld voor de huisvesting van vergunninghouders. Dit biedt mogelijkheden in het kader van de Maastrichtse Variant (zie hieronder).
- Daarnaast is een regeling Gemeentelijk Versnellingsarrangement (GVA) geïntroduceerd, waarmee gemeenten tijdelijk extra woningen kunnen realiseren. Ervaringen uit het verleden leren dat deze regeling echter niet praktisch uitvoerbaar is voor de gemeente Maastricht (zie ook paragraaf 6.3).

De *Taskforce Huisvesting Vergunninghouders* vormt een platform voor alle lokale partners die - ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid - te maken heb-

ben met de huisvesting van vergunninghouders. Door regelmatig bij elkaar te komen is belangrijke vooruitgang geboekt bij de taakstelling die Maastricht heeft. Gezien de voortdurende ontwikkelingen en de grotere taakstelling voor 2016 blijft de taskforce actief. Ook nieuwe maatregelen en oplossingen worden verkend, om zodoende voldoende passende huisvesting voor alle Maastrichtenaars te kunnen bieden.

Een belangrijk agendapunt is het verkennen van de mogelijkheden van particuliere aanbiedingen. Met de nieuwe Rijksmaatregelen (zie hierboven) worden nieuwe mogelijkheden geboden voor de inzet van particuliere woningen. De Maastrichtse woningcorporaties en de gemeente onderzoeken daarbij de mogelijke rol van de corporaties bij particuliere aanbiedingen (coördinatie verhuur, beheer/onderhoud etc.). Daarbij wordt provinciaal opgetrokken met andere woningbouwcorporaties en de Provincie Limburg.

Om daarnaast pragmatisch vorm te geven aan een mogelijke uitwerking op lokaal niveau wordt een stappenplan gevolgd. Daarbij wordt via een openbare oproep de marktbehoefte verkend door de gemeente Maastricht (stap 1). Bij een minimale interesse van 10 eigenaren wordt binnen de Taskforce een aanpak uitgewerkt voor de inzet van de particuliere markt. Bij minder interesse van de particuliere markt is het onvoldoende interessant om een aanpak uit te werken. Als onderdeel daarvan wordt een verplichte 'markttoets' gedaan door de gemeente, waarbij vastgoedbeheerders gevraagd wordt of zij interesse hebben in rol bij beheer van deze woningen (stap 2). Overigens moet de inzet van dit instrument worden gezien in het licht van de huidige voortvarendheid bij de plaatsing van vergunninghouders. Na stap 2 moet kritisch in beeld worden gebracht wat de mogelijkheden, financiële gevolgen en risico's zijn. Ervaringen uit het verleden hebben geleerd dat personele en financiële inzet van de gemeente al snel fors zijn als zij een rol als intermediair oppakt.

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder van Grootheest
Programmabegroting: Programma 11 Wonen
Ambtelijk verantwoordelijk: Norbert Thijssen (beleid) / Guy Sweens (uitvoering)
Aanspreekpunt communicatie: Chantal Kneepkens

Ambitie en doelen	Zorgen voor een adequate reguliere zelfstandige huisvesting voor asielzoekers die van de Rijksoverheid een verblijfsvergunning hebben gekregen, en vervolgens aan de gemeente Maastricht zijn toegewezen. Afstemming en coördinatie tussen betrokken partijen bij het vormgeven van deze opdracht in een omgeving waarin de situatie en beleidskaders fors in beweging zijn.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Duurzaam zorgdragen voor voldoende passende huisvesting voor vergunninghouders die aan Maastricht zijn toegewezen.• Afstemming tussen de inzet van alle partijen, om zodoende zo effectief en efficiënt mogelijk de uitvoering van deze taakstelling ter hand te nemen.• Gezamenlijk beleid voor de inzet van particuliere (leegstaande) woningen voor de huisvesting van vergunninghouders in Maastricht.
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none">• Gemeente (wonen en leefkwaliteit): huisvestingsbeleid• Gemeente (sociale zaken) & COA: koppelen van vergunninghouders aan gemeenten• Corporaties: belangrijkste aanbieders sociale woningbouw• VluchtelingenWerk: maatschappelijke begeleiding• Provincie: afstemming met regionale woningbouwprogrammering
Financiën	Deelname aan de taskforce gebeurt vanuit de reguliere opdracht, en is onderdeel van de Uitvoeringsovereenkomst Welzijn & Zorg 2016.
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• De afstemming door middel van de taskforce kent geen directe risico's

6.3 Tijdelijke uitbreiding woningvoorraad

Het Rijk heeft eind 2015 een regeling Gemeentelijk Versnellingsarrangement (GVA) geïntroduceerd, waarmee gemeenten tijdelijk extra huisvesting kunnen realiseren. Maastricht heeft de ervaring dat deze regeling in de praktijk echter niet uitvoerbaar is, omdat een scheiding wordt gemaakt tussen de woon- en zorgcomponent. Daardoor komt de ondersteuning en begeleiding van deze groep volledig bij de gemeente te liggen. Gezien de beperkte financiële bijdrage van de regeling is het niet mogelijk om dit passend en kostendekkend uit te voeren.

Binnen de eerdergenoemde Taskforce Huisvesting Vergunninghouders is gekeken naar de mogelijkheden voor tijdelijke uitbreiding van de woningvoorraad. Gezamenlijk is in het licht van de GVA-regeling een Maastrichtse variant ontwikkeld. Door deze intensieve samenwerking zijn in 2015 al versneld méér vergunninghouders gehuisvest dan de taakstelling. Door versnelde uitstroom uit het AZC, dragen we bij aan extra opvangmogelijkheden voor asielzoekers. Voor de korte termijn verwachten we op basis van de woningbegroting 2016 geen problemen met de huisvestingstaakstelling. Dat betekent dat er in Maastricht waarschijnlijk geen verdringing plaats gaat vinden met andere huisvestingsdoelgroepen.

In de Maastrichtse variant wordt door gemeente en woningcorporaties tijdelijke huisvesting geboden aan Maastrichtse vergunninghouders, vooruitlopend op definitieve plaatsing. De tijdelijke huisvesting vindt plaats in 12 woningen die op de nominatie staan te worden gesloopt, en geen deel uitmaken van de reguliere woningvoorraad. De corporaties garanderen dat deze tijdelijke woningen 2 jaar beschikbaar zijn. De woningen hebben reeds de vereiste bestemming waardoor RO-procedures achterwege kunnen blijven. Het gaat er bij deze

woningen om ze gereed voor bewoning te maken en vervolgens (sober) in te richten.

Feitelijk kent deze vorm van tijdelijke huisvesting dezelfde werkwijze als bij permanente huisvesting. VluchtelingenWerk doet daarbij vanaf datum huurcontract begeleiding voor de duur van maximaal een half jaar. De inzet van de Maastrichtse variant kan daarom ook worden gezien als reguliere instroom, en de gehuisveste personen tellen ook vanaf dat moment gewoon mee voor de taakstelling. Het enige verschil is dat vergunninghouders pas een inrichtingskrediet ontvangen wanneer een permanente woning is toegewezen. De

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder van Groothoest
Programmabegroting: Programma 11 Wonen
Ambtelijk verantwoordelijk: Norbert Thijssen (beleid) / Guy Sweens (uitvoering)
Aanspreekpunt communicatie: Chantal Kneepkens

Ambitie en doelen	Het bevorderen van de doorstroom van vluchtelingen uit het AZC door reeds aan Maastricht gekoppelde vergunninghouders versneld uit te plaatsen in tijdelijke bewoning.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Meer ruimte in AZC's voor opvang vluchtelingen• Versnelde uitplaatsing telt mee voor de huisvestingstaakstelling
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none">• Corporaties: beschikbaar stellen van tijdelijke woningen• VluchtelingenWerk: maatschappelijke begeleiding• COA: koppelen van vergunninghouders aan gemeenten• Provincie: toezichthouder voor huisvestingstaakstelling• Gemeente (sociale zaken): uitkering & inrichtingskrediet• Gemeente (wonen en leefkwaliteit): huisvestingsbeleid
Financiën	De kosten van het woonklaar maken en inrichten van 12 tijdelijke woningen is berekend op € 25.000,-. Dekking daarvan (eenmalig) is voorzien vanuit het faciliteitenbesluit voor Maastricht. Uitgangspunt is een sobere inrichting van de tijdelijke woningen.
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• Mogelijke stagnatie van tijdelijke bewoning naar definitieve huisvesting als tijdelijke woningen gesloopt moeten worden. Om dit risico te beperken wordt maar een beperkt aantal extra woningen gerealiseerd. Daarnaast wordt er op gestuurd dat de tijdelijke bewoners niet op hetzelfde moment definitief moeten worden gehuisvest.

gemeente Maastricht draagt zorg voor (sobere) inrichting van de 12 tijdelijke woningen. Die inrichting blijft staan voor volgende bewoners als een permanente woning gevonden is.

In tegenstelling tot de GVA-regeling start de vergunninghouder bij de tijdelijke huisvesting wel al met het reguliere begeleidingstraject door VluchtelingenWerk, sluit zelf huurcontracten met de corporatie en overige contracten binnen de wooncomponent met derden en krijgt via Sociale Zaken een uitkering. Begin maart 2016 zijn de eerste bewoners in de tijdelijke huisvesting geplaatst.

7. Maatschappelijke begeleiding

Vergunninghouders die aan Maastricht zijn toegewezen willen wij direct laten starten met integratie en participatie. Maastricht heeft een grote traditie van gastvrijheid en naasten hulp. Sinds jaar en dag speelt VluchtelingenWerk Nederland en een enorme groep vrijwilligers daar een belangrijke rol in. In het bestuursakkoord verhoogde asielinstream wordt de waarde van deze aanpak nog eens verder versterkt. Nieuw is het verplicht afsluiten van een participatieverklaring door vergunninghouders (onderdeel van de Wet Inburgering). Er dienen nog nader afspraken te worden gemaakt over de wijze waarop deze nieuwe inwoners wordt begeleid, en welke verwachtingen en voorwaarden daar tegenover staan. In Maastricht wordt dat opgepakt en uitgevoerd in samenwerking met VluchtelingenWerk.

7.1 Begeleiding vergunninghouders

Als een verblijfsvergunning toegekend wordt, krijgt een vluchteling een woonplaats toegewezen. In Maastricht wordt in overleg met de woningbouwcorporaties een geschikte woning gezocht. Als die is gevonden, dan volgt begeleiding en coaching door VluchtelingenWerk, in opdracht van de gemeente Maastricht. Deze aanpak is individueel en gericht en gebeurt door vrijwilligers. Deze vrijwilligers geven voorlichting aan de vergunninghouders, nemen het papierwerk uit handen voor inschrijvingen, regelen cq. begeleiden zaken in en rond de woning, verzorgen de aanvraag voor een uitkering, regelen de inschrijvingen voor de gezondheidszorg. Ze maken de vergunninghouder ook vertrouwd met de eigen buurt.

Het doel van deze begeleiding is dat de vergunninghouder zo snel mogelijk meedoet in de samenleving. Dat hij daarnaast weet waar hij terecht kan met vragen over gezondheid, financiën, inburgering, werk, vrije tijd en woonzaken. De begeleiding duurt maximaal 6 maanden en is er op gericht mensen zo snel mogelijk zelfstandig te laten functioneren.

VluchtelingenWerk ontvangt van de gemeente Maastricht bekostiging voor deze begeleiding van vergunninghouders, ter hoogte van € 1.424,- per traject. Om te komen tot een betere financieringsstructuur is de subsidie voor VluchtelingenWerk per 2016 ondergebracht bij de Verordening Professionele Instellingen in plaats van de huidige financiering middels de Vrijwilligersverordening. De financiering aan VluchtelingenWerk wordt gerelateerd aan de werkelijke

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Gerats
Programma begroting: Programma 5 & 6 Samenleven
Ambtelijk verantwoordelijk: Liliane Geraerds
Aanspreekpunt communicatie: Joep Delsing

Ambitie en doelen Directe start van integratie van vergunninghouders in de Maastrichtse gemeenschap. Wegwijs maken van deze groep nieuwe bewoners, dusdanig dat zij zo snel mogelijk zelfstandig kunnen functioneren.

Resultaten

- Iedere geplaatste vergunninghouder wordt gekoppeld aan een begeleider en begeleid bij de integratie in Maastricht.

Stakeholders & rollen

- VluchtelingenWerk: begeleiding bij integratie en participatie van vergunninghouders
- Gemeente (sociale zaken) & COA: koppelen van vergunninghouders aan gemeenten
- Corporaties: belangrijkste aanbieders sociale woningbouw

Financiën Subsidiering van VluchtelingenWerk wordt bekostigd via de Verordening Professionele Instellingen. Dekking is grotendeels voorzien via programma 5 & 6, voor een deel via de verhoogde Rijksvergoeding (gemeentefonds).

Risico's

- Op dit moment is nog onduidelijk welke eisen het Rijk gaat stellen voor het participatiedeel. Afhankelijk daarvan kan een financieel gat ontstaan, als een deel van de Rijksvergoeding daarvoor moet worden ingezet.
- Door de hogere instroom kan op termijn een gebrek aan vrijwilligers ontstaan, of mindere kwaliteit van de begeleiding aan vergunninghouders.

een grotere taakstelling voor vergunninghouders (in 2016 waarschijnlijk 310 ten opzichte van 208 in 2015). Daar staat tegenover dat de vergoeding van het Rijk voor maatschappelijke begeleiding per 1 januari 2016 omhoog gaat van € 1.000,- per volwassen vergunninghouder naar € 2.370,-. Hieruit moeten echter ook kosten voor participatie worden vergoed. Het is op dit moment nog onduidelijk welke eisen door het Rijk aan deze opdracht worden gesteld. Afhankelijk daarvan kan worden gezien of de bekostiging voldoende is. Meer hierover in paragraaf 10.2.

7.2 Publieke dienstverlening

Doordat de bewoners van het asielzoekerscentrum moeten worden ingeschreven in de Basisregistratie Persoonsgegevens (BRP), heeft de gemeente Maastricht in de afgelopen periode veel nieuwe inschrijvingen gedaan. In het afgelopen jaar blijkt dat de doorstroming van asielzoekers groter is dan verwacht. Cijfers vooraf gaven aan dat normaliter ongeveer 40% van de bewoners in een asielzoekerscentrum wisselt. Met de huidige kennis weten we dat deze omloopsnelheid is opgelopen tot minimaal 100% per jaar. Aantallen lopen in de periode 1 november 2014 tot eind 2015 op tot meer dan 800 inschrijvingen. Dit geeft druk op de organisatie, zeker in het najaar wanneer ook duizenden buitenlandse studenten moeten worden ingeschreven. De samenwerking met het AZC Maastricht en het COA gaat goed.

De genoemde werkzaamheden pasten niet binnen de oorspronkelijke bezetting en budgetten. Daarom wordt nu gewerkt met extra personeel, en daarnaast worden kosten gemaakt voor tolken. Structureel wordt voor de extra inschrijvingen en de andere extra werkzaamheden die voor het asielzoekerscentrum bij het GemeenteLoket worden uitgevoerd, jaarlijks €80.800,- uitgetrokken. Dit is inmiddels verwerkt in de begroting van 2016.

Daarnaast komt er een wetwijziging aan waardoor asielzoekers waarschijnlijk direct in aanmerking komen voor inschrijving, nu is dit pas na 6 maanden verblijf in Nederland. Dit betekent een extra druk op de organisatie, omdat er dan een inhaalslag moet worden uitgevoerd. Op dit moment is nog niet in te schatten over hoeveel inschrijvingen dit zal gaan. Dat ligt namelijk aan de populatie van het AZC op het moment van ingaan van deze wet.

Als gevolg van het bestuursakkoord tussen VNG en het Rijk wijzigt de procedure voor inschrijving in de BRP. Dat betekent dat gemeenten AZC-bewoners

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Aarts

Programmabegroting: Programma 5 & 6 Samenleven

Ambtelijk verantwoordelijk: Mariël Beckers

Aanspreekpunt communicatie: Peter Debets

Ambitie en doelen	Tijdige, volledige en juiste inschrijving in de BRP van asielzoekers en vergunninghouders binnen de gemeentegrenzen van Maastricht.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Alle bewoners van het AZC Maastricht zijn tijdig, volledig en juist ingeschreven in de BRP.• Alle inwoners van Maastricht met een AMA-status zijn tijdig, volledig en juist ingeschreven in de BRP.• Alle vergunninghouders die zijn toegewezen aan Maastricht zijn tijdig, volledig en juist ingeschreven in de BRP.
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none">• COA: Afstemming populatie asielzoekerscentrum, en plaatsing vergunninghouders in Maastricht• IND: Registratie in landelijke aanmeldcentra
Financiën	Structurele kosten voor extra inzet zijn verwerkt in de begroting van 2016.
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• Bij pieken in de instroom (soms gecombineerd met andere pieken zoals buitenlandse studenten) is het mogelijk dat inschrijving langer duurt dan normaal. Dit kan voor betrokken personen en organisaties problemen opleveren bij aanvragen van voorzieningen.• Implementatie van de nieuwe afspraken in het bestuursakkoord, in combinatie met bekostiging uit het gemeentefonds, kunnen wellicht (financiële) problemen opleveren vanaf 2017.

met een vergunning niet meer zelf hoeven in te schrijven. De kosten blijven wel vanuit het gemeentefonds bekostigd. Dit met uitzondering van 2016 waarin het Rijk eenmalig budget beschikbaar stelt voor inrichting van het proces en het wegwerken van de achterstanden. Afhankelijk van de wijze van uitvoering door het Rijk levert dit vanaf 2017 een (financieel) risico op voor de gemeenten. Als de gemeente vanuit het gemeentefonds deze taken moet blijven bekostigen, dan moeten ook alle taken worden uitgevoerd en dus ook een volledige inschrijving worden uitgevoerd in de inschrijfstraten. Alleen dan kan de gemeente minder personeel inzetten.

7.3 Uitgeprocedeerde asielzoekers

Sinds 2004 kent Maastricht een buitenwettelijke noodopvangvoorziening voor uitgeprocedeerde asielzoekers. Aanvankelijk werd hiertoe de Stichting Noodopvang Maastricht gesubsidieerd, vanaf 2012 is deze taak overgenomen door Stichting Noodopvang Parkstad/Stichting VLOT. Deze vorm van noodopvang houdt in dat aan uitgeprocedeerde asielzoekers die (nog) niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst onderdak wordt geboden, een leefgeldvergoeding wordt verstrekt alsmede de kosten van evt. medische hulp. Tijdens deze opvang worden de mensen nog verder begeleid bij eventuele juridische procedures, en in hun motivatietraject richting vertrek en terugkeer.

Het landelijk beleid ten aanzien van de doelgroep is de afgelopen tijd in beweging. In een kabinetsakkoord van april 2014 werd het aantal opvangvoorzieningen voor deze doelgroep ingeperkt. Voorts werden adviezen uitgebracht door de Europese Commissie die niet geheel overeen kwamen met dit kabinetsakkoord. Recente uitspraken van de Raad van State en Centrale Raad van Beroep ondersteunden het standpunt van het kabinet. Momenteel wordt door het rijk in overleg met de VNG gezocht naar een passend model van opvang van deze doelgroep, waarbij gedacht wordt aan een beperkt aantal voorzieningen (BBBB: bed, bad, brood, begeleiding) waar deze mensen in korte tijd begeleid worden richting terugkeer en vertrek. Voor degenen voor wie dit niet mogelijk is in de beperkte tijd, zouden landelijk meerdere shelters (BBB: bed, bad, brood) beschikbaar komen, waar op zeer sobere wijze onderdak geboden kan worden aan deze groep. Stichting VLOT wil samen met het Leger des Heils dergelijke shelters gaan opzetten in Zuid-Limburg. De gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen trekken daarbij gezamenlijk op.

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Gerats
Programmabegroting: Programma 5 & 6 Samenleven
Ambtelijk verantwoordelijk: Herman Reiters
Aanspreekpunt communicatie: Joep Delsing

Ambitie en doelen	Onderdak en levensonderhoud bieden aan uitgeprocedeerde asielzoekers voor wie terugkeer op korte termijn niet mogelijk is.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Uitgeprocedeerde asielzoekers hebben onderdak, en worden voorzien in hun primaire levensbehoeften• Doelgroep levert geen overlast in de openbare ruimte
Stakeholders & rollen	IND Landelijke BBBB-voorzieningen Stichting VLOT, en Leger des Heils
Financiën	In de gemeentelijke begroting (P5/6) is structureel een bedrag van € 100.000 hiervoor opgenomen. Mogelijk komen hiervoor extra rijksmiddelen beschikbaar.
Risico's	Doelgroep heeft geen enkel perspectief behalve terugkeer. Voor degenen die niet kunnen of willen terugkeren, bestaan geen mogelijkheden van participatie of persoonlijke ontplooiing. Dit kan op den duur leiden tot psychische problematiek, marginaliteit en onveiligheid

8. Onderwijs

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs; dat geldt dus ook voor kinderen in een asielzoekerscentrum en voor vergunninghouders. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van onderwijsvoorzieningen voor primair en voortgezet onderwijs. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor leerlingenvervoer van vergunninghouders voor zover deze onder de gemeentelijke verordening voor leerlingenvervoer vallen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het verzorgen van onderwijs. In de regio Maastricht-Heuvelland hebben de betrokken gemeenten en schoolbesturen begin 2016 de ambitie uitgesproken om gezamenlijk op te trekken bij het inrichten van de benodigde infrastructuur voor onderwijs. De komende periode staat in het teken van uitwerking van deze ambitie.

8.1 Primair onderwijs

Als internationale regio heeft Maastricht-Heuvelland een lange geschiedenis met het opvangen van niet-Nederlandstalige leerlingen. Soms zijn dat vergunninghouders, maar soms ook kinderen van expats of andere internationale verhuizers. De ondersteuning van deze kinderen kent een dilemma: enerzijds is het belangrijk dat zij zo snel mogelijk Nederlands leren, anderzijds is het wenselijk dat zij zo snel mogelijk integreren in de eigen (school)omgeving. Indien mogelijk worden deze kinderen opgevangen op de reguliere basisscholen in de buurt of dorp waar zij wonen en worden zij daar als het ware ondergedompeld in de Nederlandse taal. Zeker jonge kinderen blijken dan de taal snel op te pakken. Voor de wat oudere basisschoolleerlingen is het aanleren van een nieuwe taal alweer lastiger. Het komt voor dat in bepaalde buurten of dorpen door de

verhoogde instroom een grote druk ontstaat op het lerarenteam en de groepen. Als er teveel kinderen in een groep Nederlands moeten leren kan dat ten koste gaan van de kwaliteit van het onderwijs aan de hele groep. Zeker op scholen waar toch al een leerlingenpopulatie aanwezig is met versterkte problematiek. Aangezien de grotere instroom voorlopig aan blijft houden is actie op dit punt gewenst.

Vanuit de gedachte van Passend Onderwijs werken de betrokken schoolbesturen en de gemeente Maastricht aan een gezamenlijk plan voor Maastricht-Heuvelland.

Daarbij volgen kinderen zo veel (en snel) mogelijk onderwijs op de school waar zij door hun ouders worden aangemeld (zorgplicht). Om de kennis van de Nederlandse taal te bespoedigen worden er centraal op enkele scholen in stad en regio extra taalklassen ('taalbad') ingericht. Daaraan gekoppeld zal er extra aandacht zijn voor die leerlingen die specifieke onderwijsbehoeftes hebben op het gebied van taal en pedagogiek (bijvoorbeeld veiligheid en verwerken van traumatische ervaringen). De kinderen die dit nodig hebben gaan in de ochtend naar deze taalklas, en volgen het middagprogramma op hun eigen school. Zij krijgen deze ondersteuning zolang kinderen dit nodig hebben, maar maximaal één jaar vanaf de start van deelname.

Tijdens de middagen worden de leerlingen op basis van leeftijd ingedeeld in de reguliere groepen in de school van aanmelding, met o.a. aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling, omgangstaal, thematische projecten en creatieve vakken. In die zin wordt naast taalbeheersing ook al direct ruimte gecreëerd voor aspecten van inburgering.

Doelgroep van de taalklassen zijn alle kinderen in het primair onderwijs die de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn om het reguliere programma te kunnen volgen. De taalklassen gaan uit van een bezetting van ongeveer 15 kinderen. Om kinderen zo thuisnabij mogelijk onderwijs te geven, en vervoerskosten te beperken, worden de taalklassen gekoppeld aan bestaande basis-scholen. Op het moment dat een school ongeveer 15 nieuwe leerlingen uit deze doelgroep heeft, kan in overleg met de andere schoolbesturen en de betrokken gemeenten worden besloten om een extra taalklas in te richten. Ook de medezeggenschapsraad van de school moet toestemming geven voor het starten van de taalklas. De exploitatiekosten van de taalklas worden in eerste instantie gedragen door het betreffende schoolbestuur. Leerlingen van scholen waar

geen taalklas aanwezig is, worden aangemeld bij een nabijgelegen school met een taalklas. De betreffende schoolbesturen verrekenen onderling de kosten voor deze dienstverlening.

In lijn met de afspraken binnen het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs vallen de kinderen onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur van de

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Damsma
Programmabegroting: Programma 9 Onderwijs
Ambtelijk verantwoordelijk: Jan Jegers
Aanspreekpunt communicatie: Carla Wetzels

Ambitie en doelen

- Vergunninghouders in de basisschooleeftijd thuisna-bij kwalitatief goed onderwijs bieden: zo snel mogelijk Nederlands leren, en zo snel mogelijk op de reguliere scholen integreren.
- AZC-kinderen zo snel mogelijk onderwijs bieden en in het bijzonder kennis laten maken met de Nederlandse taal en samenleving.

Resultaten

Voor vergunninghouders:

- Passende huisvesting voor taalklassen
- In de ochtend passend vervoer voor betreffende kinderen van en naar centrale taalklas

Voor asielkinderen:

- Passende huisvesting taalgroepen in primair onderwijs

Stakeholders & rollen

- Schoolbesturen Maastricht-Heuvelland: onderwijsinhoud en exploitatie
- Gemeente Maastricht: huisvesting en vervoerskosten
- COA: bekostiging onderwijs en vervoer AZC-kinderen
- Ministerie OCW: bekostiging onderwijs aan schoolbesturen

Financiën

De gemeente Maastricht is aan zet voor het bieden van goede onderwijshuisvesting. Dat betekent dat een passende locatie gevonden moet worden voor de taalklas. In overleg met de schoolbesturen wordt bezien welke locatie het meest geschikt (te maken) is. Kosten kunnen worden gedekt uit de regeling onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers (OHBA).

Voor het benodigde vervoer naar de taalklassen wordt de gemeente gevraagd de kosten te vergoeden. De hoogte daarvan is afhankelijk van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de taalklassen. Op dit moment is dit nog in onderzoek.

Risico's

- Ondanks het taalbad kan door concentratie van niet-Nederlandstalige kinderen op een aantal scholen (teveel) druk ontstaan op de onderwijskwaliteit. Via de reguliere overleggen tussen schoolbesturen en met de gemeenten wordt dit bespreekbaar gemaakt als zich dit voordoet.
- Groep leerlingen blijkt groter dan gedacht, waardoor kosten voor vervoer boven verwachting hoog zijn. Ter voorkoming is een buffer ingebouwd bij de raming van het bedrag.
- Voor de schoolbesturen kent het organiseren van onderwijs aan deze doelgroep grote financiële risico's. De bekostiging door het Rijk kent regelmatig wijzigingen, en daarnaast zijn er werkgeversrisico's bij het aannemen van nieuw specialistisch personeel.

waar ouders en kinderen voor kiezen. In principe gaan alle leerlingen die het Nederlands niet machtig zijn in eerste instantie naar de taalklas (dus niet alleen vluchtelingen), met als doel dat zij zo snel mogelijk volledig op de reguliere basisschool kunnen meedraaien. Het betreffende schoolbestuur beslist in overleg met ouders en kind op welk moment deelname aan de taalklas eindigt. De betrokken gemeenten wordt gevraagd de vervoerskosten voor de taalklassen voor hun rekening te nemen. Door slim te programmeren kunnen de kosten worden beperkt, en kan gebruik worden gemaakt van de schoolbussen die reeds gecontracteerd zijn voor het leerlingenvervoer naar het speciaal onderwijs.

De kinderen uit de asielzoekerscentra en noodopvang in de regio vormen een andere doelgroep. Deze kinderen weten nog niet zeker of zij in Maastricht-Heuvelland mogen blijven wonen. Voor deze groep kinderen zijn in Maastricht twee schoollocaties ingericht, gekoppeld aan reguliere basisscholen van stichting kom Leren. Bij OBS De Regenboog krijgen 3 groepen les, bij OBS De Poort wordt aan 2 groepen lesgegeven. Vervoer en bekostiging van deze groep kinderen gebeurt door het COA. In eerste instantie is deze oplossing gezocht voor de middellange termijn. In lijn met het nieuwe asielzoekerscentrum aan de Francois de Veyestraat wordt samen met de schoolbesturen gekeken naar een langetermijnoplossing.

8.2 Voortgezet onderwijs

In Maastricht-Heuvelland is al decennialang een Internationale Schakelklas (tegenwoordig: Eerste Opvang Anderstaligen (EOA)) gevestigd, onder verantwoordelijkheid van LVO. Daarbij ontvangen niet-Nederlandstalige leerlingen onderwijs dat er op gericht is om nieuwkomers zo snel mogelijk Nederlands te leren. Doel is hen zo snel mogelijk in het reguliere onderwijs les te geven. De doelgroep is niet alleen vluchtelingen en vergunninghouders, maar ook kinderen van expats en andere internationale verhuizers.

Sinds mei 2015 is de EOA gevestigd in een schoolgebouw in Nazareth. Door toename van het aantal leerlingen krijgt een deel van hen les in het VMBO-cluster aan de Bemelergrubbe. Op lange termijn is de Bemelergrubbe ook meest logische locatie, maar op dit moment is daar nog onvoldoende ruimte beschikbaar. Daarnaast is een derde locatie met twee groepen gestart bij St. Jozef in Cadier en Keer, specifiek gericht op jongeren met extra ondersteuningsbehoefte. Net als in het reguliere onderwijs komen kinderen met eigen vervoer naar het EOA.

Begin 2015 kende de EOA een omvang van 105 leerlingen, waar dat begin 2016 op een aantal van 325 zit. Met een groei van het aantal vluchtelingen, vergunninghouders en gezinsherenigers is het waarschijnlijk dat dit nog verder groeit. De organisatie van het voortgezet onderwijs kent twee grote problemen door de sterk wisselende instroom van de doelgroep. Enerzijds is dat het aanbieden van passende huisvesting, anderzijds het vinden van (kwalitatief) voldoende personeel.

Op dit moment is er in Maastricht al sprake van ruimtegebrek, wat met een grotere instroom in de komende tijd zal toenemen. Op dit moment moeten aanpassingen worden gedaan aan het onderwijsprogramma omdat onvoldoende ruimte en personeel beschikbaar is. Gemeente en LVO zoeken in de komende maanden daarom naar uitbreiding van de huisvesting. Daarbij wordt een tweedeling gemaakt:

- Voor de korte termijn moet een locatie gezocht worden die de grotere toeloop naar het EOA kan opvangen. Daarbij wordt gekeken naar leegstaande schoolgebouwen in de stad, die met een beperkte investering enkele jaren dienst kunnen doen.

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Damsma
Programmabegroting: Programma 9 Onderwijs
Ambtelijk verantwoordelijk: Jan Jegers
Aanspreekpunt communicatie: Carla Wetzels

Ambitie en doelen	<ul style="list-style-type: none">• Niet-Nederlandstalige kinderen uit Maastricht kwalitatief goed onderwijs bieden: zo snel mogelijk Nederlands leren, en zo snel mogelijk op de reguliere scholen integreren.• AZC-kinderen zo snel mogelijk onderwijs bieden en in het bijzonder kennis laten maken met de Nederlandse taal en samenleving.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Passende huisvesting voor EOA voor korte en middellange termijn• Gezamenlijk gedragen oplossing voor personeelsprobleem
Stakeholders & rollen	<ul style="list-style-type: none">• LVO Maastricht: onderwijsinhoud en exploitatie• Gemeente Maastricht: passende huisvesting• Ministerie OCW: bekostiging onderwijs aan schoolbesturen
Financiën	<p>De gemeente Maastricht is aan zet voor het bieden van goede onderwijshuisvesting. Dat betekent dat een passende locatie gevonden moet worden voor EOA. In overleg met LVO Maastricht wordt naar oplossingen gezocht voor de korte en middellange termijn. De definitieve oplossing is onderdeel van het spreidingsplan voortgezet onderwijs, eventuele kosten voor de korte termijn kunnen worden gedekt uit het eerder toegekende budget voor deze onderwijsvoorziening.</p>
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• De omvang van de populatie fluctueert sterk, waardoor oplossingen op het gebied van personeel en huisvesting regelmatig om herziening vragen.

- Voor de middellange termijn wordt in lijn met het spreidingsplan voor het voortgezet onderwijs gekeken hoe de EOA kan worden ingepast in het VM-BO-cluster aan de Bemelergrubbe.

Voor het probleem van het vinden van voldoende, én kwalitatief voldoende onderlegd, personeel gaan LVO en gemeente Maastricht in gesprek met andere betrokken Limburgse gemeenten, schoolbesturen uit primair onderwijs, ROC Leeuwenborgh en de Provincie Limburg. Bekeken wordt welke oplossingen er mogelijk zijn om gezamenlijk op te trekken in bijvoorbeeld het organiseren van scholing, werkgeverschap, het delen van risico's, het uitwisselen van expertise, huisvesting en het aanbieden van extra ondersteuning.

8.3 Overig onderwijs

Op basis van de nieuwe *wet Inburgering* zijn volwassen vergunninghouders zelf verantwoordelijk voor hun inburgering en het leren van de Nederlandse taal. In Maastricht bieden Leeuwenborgh, VluchtelingenWerk en de Universiteit Maastricht dergelijke cursussen aan. Vaak wordt op basis van de competenties van de desbetreffende inburgeraar een cursus op maat gemaakt. Alle inburgeringstrajecten zijn erop gericht de vergunninghouder te laten slagen voor het inburgeringsexamen of het Staatsexamen NT2. Voor de bekostiging van de cursus en het examen kan een lening bij DUO worden aangevraagd. In sommige gevallen wordt deze lening kwijtgescholden op het moment dat men tijdig het diploma behaalt.

In eerste aanleg heeft de gemeente geen betrokkenheid bij de inburgeringscursussen of de bekostiging daarvan. Als gevolg van de grotere toeloop van leerlingen bij Leeuwenborg wordt echter wel gezamenlijk gekeken naar een oplossing voor het huidige ruimtegebrek. Daarnaast kent ook het ROC (net als het voortgezet onderwijs) moeilijkheden bij het vinden van voldoende en kwalitatief voldoende geschoold personeel. In beide gevallen wordt bekeken of oplossingen te verzinnen zijn, zonder verantwoordelijkheden over te nemen. Voor de huisvesting kan dat wellicht betekenen dat in lijn met het *Actieplan*

participatie vluchtelingen (zie paragraaf 10.2) ruimte kan worden gevonden in de leer- en participatieomgeving.

De Universiteit Maastricht en de Hogeschool Zuyd hebben in de afgelopen periode onderzocht op welke wijze zij de toegang tot hoger onderwijs voor vluchtelingen en vergunninghouders kunnen faciliteren. In overleg met AZC Maastricht, VluchtelingenWerk en ROC Leeuwenborgh is gekozen voor een aanpak steunend op twee actielijnen:

1. Het aanstellen van een contactpersoon per deelnemende onderwijsinstelling, die fungeert als een soort studieadviseur speciaal voor vluchtelingen.

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Damsma
Programmabegroting: Programma 9 Onderwijs
Ambtelijk verantwoordelijk: Jan Jegers
Aanspreekpunt communicatie: Carla Wetzels

Ambitie en doelen Voldoende mogelijkheden voor vergunninghouders om in Maastricht betaalbaar inburgeringscursussen en NT2-cursussen te volgen.

Resultaten

- Passende oplossing voor grotere ruimtevraag van Leeuwenborgh, liefst in lijn met het Actieplan participatie vluchtelingen.
- Vluchtelingen die (in de nabije toekomst) onderwijs kunnen volgen aan Hogeschool Zuyd of Universiteit Maastricht ondersteunen bij deze ambitie

Stakeholders & rollen

- ROC Leeuwenborgh
- Hogeschool Zuyd
- Universiteit Maastricht

Financiën Geen financiële betrokkenheid

Risico's

- Vergunninghouders moeten een lening aangaan voor het volgen van cursussen en het doen van examens. Niet iedereen is daartoe bereid. Daardoor ontstaat het risico dat mensen niet deelnemen aan de cursus, waardoor het perspectief op integratie en participatie (sterk) terugloopt.
- Vanwege Rijksbeleid is de betrokkenheid van de gemeente bij het uitvoeren van deze cursussen minimaal. Daardoor heeft het lokaal bestuur geen formele positie om te sturen.

het AZC, maar behandelen ook casussen die rechtstreeks bij de instelling binnenkomen.

2. UM heeft de aspirant-status van het Blik op Werk keurmerk verworven, waarmee het UM Talencentrum gerechtigd is inburgeringscursussen te verzorgen. De eerste cursussen zijn in februari gestart. Afgesproken is dat UM zich richt op hoger opgeleide vergunninghouders, voor wie doorstroom naar het hoger onderwijs het meest in de rede ligt.

Voor de toekomst wordt er gekeken naar de mogelijkheden om ook een schakelprogramma aan te bieden. Een schakelprogramma bereidt voor op instroom in de bachelor door middel van onderwijs in o.a. de Engelse taal, algemene academische vaardigheden en opleidings specifieke voorkennis en zou in sommige gevallen gecombineerd kunnen worden met een inburgeringstraject.

9. Integratie en verbinding

Vanaf de opening van het asielzoekerscentrum in Maastricht is door gemeente en COA ingezet op verbinding van de vluchtelingen met de stad en andersom. Het aantal vrijwilligers dat zich heeft aangemeld om in projecten of structureel bij te dragen aan deze vorm van integratie is enorm. Het is tegelijkertijd zaak continue met deze integratie bezig te zijn; het is nooit af. Op hoofdlijnen doet Maastricht dat – naast de reguliere inzet – via twee lijnen; enerzijds via het ‘coördinatiebureau vrijwilligers en integratie’, anderzijds door het project ‘Maastricht in verbinding’. In dit hoofdstuk worden deze twee lijnen kort toegelicht.

9.1 Bureau vrijwilligers & integratie

Het asielzoekerscentrum Maastricht heeft zijn eigen Coördinatiebureau Vrijwilligers & Integratie, dat gezamenlijk wordt aangestuurd door medewerkers van de gemeente en het COA. Doel is het bevorderen van maatschappelijke participatie; dit door middel van activiteiten in samenwerking en ter kennismaking met (partners in) buurt en stad en daarmee met de Nederlandse cultuur en maatschappij ter bevordering van de integratie van de doelgroep; te denken valt aan partners in de buurt, waarin het huidige asielzoekerscentrum ligt en

het toekomstige AZC komt te liggen, en aan studenten. Het bureau draagt zorg voor twee doelstellingen:

- Het werven, selecteren en begeleiden van externe vrijwilligers die graag hun diensten willen aanbieden.
- Het zorg dragen voor de integratie van bewoners van het asielzoekerscentrum met de gemeente Maastricht.

Bewoners en organisaties in de buurt en stad worden via activiteiten gekoppeld aan de bewoners van het AZC. Daardoor worden asielzoekers geactiveerd, wat een positief effect heeft op hun welbevinden, integreren vergunninghouders in de Nederlandse cultuur en maatschappij en wordt bij buurt en stad draagvlak gecreëerd voor asielopvang en kennismaking met de diverse culturen. Dit bevordert niet alleen begripsvorming voor elkaars culturen, gewoonten en

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Gerats
Programmabegroting: Programma 5 & 6 Samenleven
Ambtelijk verantwoordelijk: Herman Reiters
Aanspreekpunt communicatie: Joep Delsing

Ambitie en doelen Participatie en integratie van de bewoners van het azc Maastricht in de Nederlandse samenleving en kennismaking met elkaars culturen.

Resultaten Opgebouwd is een netwerk van samenwerkingspartners in de stad, die van betekenis zijn in de integratie en inburgering van nieuwkomers.

Stakeholders & rollen

- Gemeente: deelname van een projectleider in het Coördinatiebureau Vrijwilligers en Integratie; aanboren van vrijwilligersnetwerk en andere partners in de stad. Daarbij aansluitend op de nieuwe manier van werken en vernieuwende vormen van burgerparticipatie.
- COA: deelname van een medewerker aan het coördinatiebureau Vrijwilligers en Integratie
- Particulieren en vrijwilligers-, evenementen- en professionele organisaties: bijdragen aan de participatie van nieuwkomers

Financiën Personele inzet vanuit team Welzijn, Zorg en Gezondheid, cluster maatschappelijke participatie.

Risico's

- Het enorme aanbod aan vrijwilligers behoeft ook begeleiding en blijkt behoorlijk arbeidsintensief.

Als onderdeel van deze aanpak is ook regulier overleg met de twee Maastrichtse moskeeën die een belangrijke rol spelen bij de integratie van nieuwkomers in Nederland en Maastricht. Daarnaast kennen zij een extra toeloop tijdens diensten en activiteiten.

Inmiddels heeft een groot aantal particulieren en professionele, vrijwilligers- en evenementen-organisaties aangegeven in vraag en/of aanbod te willen samenwerken met het AZC. Daarnaast zijn in de klankbordgroep van het AZC Maastricht bewoners, organisaties en bedrijven uit de buurten Limmel en Nazareth vertegenwoordigd, met wie/welke al gezamenlijke activiteiten zijn bedacht of opgestart. Ook zijn verbindingen gelegd met de gemeentelijke organisatie, zoals met Maastricht Sport, Centre Céramique, Stadsbeheer en Economie en Cultuur (Student en Stad). Vanuit het coördinatiecentrum kunnen vraag en aanbod vanuit buurt en stad of vanuit bewoners in het asielzoekerscentrum aan elkaar worden gekoppeld.

9.2 Maastricht in verbinding

De gemeente Maastricht kan niet rechtstreeks op integratie sturen, zij kan wel voorwaardenscheppend zijn. Beleid gericht op integratie lijkt steeds opnieuw te falen omdat er wel goede doelstellingen zijn maar onvoldoende sturingsinstrumenten. Integratie is met name een resultaat is van een proces waarin mensen elkaar opzoeken, zich met elkaar verbinden en handreikingen doen over sociale en culturele grenzen heen, met respect voor elkaars eigenheid. Dit is per definitie een proces dat van onder op moet komen, je kunt mensen daartoe niet verplichten of dwingen. De gemeente kan er wel in voorwaardenscheppende zin aan bijdragen. Vrijwilligersorganisaties zijn bij uitstek netwerken die mensen verbinden en daarmee ook bruggen kunnen slaan tussen individuen en de verschillende gemeenschappen.

Deze potentie willen we benutten en ruimte bieden. De gemeente Maastricht kan dat alleen doen door deze groepen en sleutelfiguren met elkaar te verbinden en hen zelf de discussie te laten voeren over maatschappelijke integratie

versus segregatie en op welke wijze we gezamenlijk bruggen kunnen slaan. Het gaat dan niet alleen over de integratie van vluchtelingen, maar over het verbinden van individuen en gemeenschappen. Daarmee raakt dit ook de integratie van vluchtelingen. Het uiteindelijke doel daarvan is de kloof tussen maatschappelijke groepen te verminderen, segregatie te bestrijden en daarmee ook sociaal isolement en radicalisering.

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Gerats
Programmabegroting: Programma 5 & 6 Samenleven
Ambtelijk verantwoordelijk: Herman Reiters
Aanspreekpunt communicatie: Joep Delsing

Ambitie en doelen	Ontwikkelen van een projectplan / activiteiten die bijdragen aan het verminderen van de groeiende kloof tussen maatschappelijke groepen, segregatie bestrijden en mogelijk daarmee ook sociaal isolement en radicalisering verminderen.
Resultaten	Diverse activiteiten gericht op het verbinden van de verschillende gemeenschappen.
Stakeholders & rollen	Vrijwilligersorganisaties uit Maastricht
Financiën	Binnen de reguliere subsidiebudgetten en –tenders
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende draagvlak bij vrijwilligersorganisaties • Voldoende draagvlak bij bestaande gemeenschappen

Er is sinds kort een denktank actief met als focus het zoeken naar mogelijkheden om verbindingen tussen gemeenschappen te maken, te herstellen en te versterken. Deelnemers aan deze denktank zijn vertegenwoordigers van de organisaties The Masters, Serve the City, Turks Cultureel Centrum Tevhid, Fashionclash, Smile to the Future, In Between, Codeo43 en Stay Social, alsmede enkele ambtenaren. De deelnemers zijn het er over eens dat de groeiende kloof tussen sociaal maatschappelijke gemeenschappen een thema is. De samenstelling van de denktank wordt door de deelnemers zelf bepaald. Vooralnog zijn het vooral nieuwe, jonge organisaties waar een enorme potentie aanwezig is om buiten de gebaande paden te zoeken naar oplossingen. Gaandeweg ligt een verbreding naar andere vrijwilligersorganisaties voor de hand. De rol van de gemeente is dan vooral meedenkend, verbindend en op verzoek faciliterend. Het moet(en) vooral hun oplossing(en) zijn, hun overtuiging dat we meer gemeen hebben dan dat we van elkaar verschillen, die zich moet(en) verspreiden.

10. Arbeidsmarkt & participatie

Vergunninghouders blijken vaak een lastige start te hebben op de arbeidsmarkt. In het nieuwe bestuursakkoord tussen het Rijk en de VNG is participatie een belangrijk thema, met een ambitieuze doelstelling. Al is deze niet zo concreet geformuleerd zoals bij de verantwoordelijkheden voor huisvesting. Gemeenten moeten voorlopig met minder middelen dan in het verleden een grote groep vergunninghouders succesvol laten integreren. De ervaringen in het verleden tonen aan dat dit een lange adem vergt. Zo stijgt het percentage vreemdelingen dat een betaalde baan heeft naarmate de verblijfsduur in Nederland langer is. Maar zelfs na een langere periode blijft dit percentage steken onder het niveau van autochtone Nederlanders.

10.1 Uitkeringen

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Willems
Programmabegroting: Programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie
Ambtelijk verantwoordelijk: Huub Seyben
Aanspreekpunt communicatie: Math Wijnands

Ambitie en doelen	Alle nieuwe instroom wordt sluitend via <i>work first</i> opgepakt in een traject naar de arbeidsmarkt. Hierbij vindt de diagnose plaats door de consulent sociale zaken.
Resultaten	Zoveel mogelijk mensen tegen zo laag mogelijke kosten aan het werk naar vermogen helpen.
Stakeholders & rollen	Sociale Zaken: intake & eerste verkenning arbeidsmarkt en participatie VluchtelingenWerk: begeleiding vergunninghouders in eerste fase Podium24: vraaggerichte werkgeversbenadering
Financiën	Uitvoering wordt opgepakt binnen de reguliere kaders. De hogere taakstelling voor de huisvesting van vergunninghouders heeft financiële consequenties voor de gemeente. Hierover wordt via de P&C-cyclus gerapporteerd.
Risico's	<ul style="list-style-type: none">• Financieel risico door hogere taakstelling is vrijwel niet te mitigeren. Het is zaak zo snel mogelijk uit de bijstandsuitkering te krijgen, bijvoorbeeld door inzet van het actieplan participatie (zie 10.2)

Op het moment dat vergunninghouders worden gekoppeld aan Maastricht, start het werkproces bij de Sociale Zaken Maastricht Heuvelland. De medewerkers coördineren de toekenning van een woning, de begeleiding door VluchtelingenWerk en de eerste verkenning voor de arbeidsmarkt. In vrijwel alle gevallen ontvangt een vergunninghouder een bijstandsuitkering. Deze bijstandsuitkering start op het moment dat de vergunninghouder het huurcontract voor zijn of haar woning ondertekent. Daarnaast ontvangen zij eenmalig een inrichtingsbudget waarmee de inrichting van de nieuwe woning kan worden aangeschaft.

De grotere taakstelling voor de gemeente Maastricht betekent dat het aantal bijstandsuitkeringen zal stijgen. Zeker als de taakstelling voor de huisvesting in de loop van het jaar verder wordt opgehoogd, kan dit financiële problemen opleveren. Ook kan het versneld huisvesten van vergunninghouders betekenen dat extra druk ontstaat. Op dit moment is het niet mogelijk om precies aan te geven wat het risico is. Via de reguliere P&C-cyclus wordt periodiek gerapporteerd over de stand van zaken en mogelijke risico's.

10.2 Actieplan re-integratie vluchtelingen

In de Raad van 3 november 2015 heeft het College van B&W naar aanleiding van een motie van GroenLinks toegezegd om een actieplan op te stellen voor de toeleiding van Maastrichtse vergunninghouders naar arbeidsmarkt en onderwijs. Dat moet een samenhangend pakket van maatregelen opleveren voor integratie, taalonderwijs, arbeidstoeleiding en erkenning van diploma's voor in Maastricht wonende vergunninghouders. Dit naar voorbeeld van het Amsterdamse actieplan voor dit onderwerp.

Situatieschets

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat veel vergunninghouders een ongunstige arbeidsmarktpositie hebben, en deze achterstand op andere groepen slechts langzaam inlopen. Om te voorkomen dat zij onnodig op achterstand gezet worden is het zaak zo snel mogelijk te beginnen met het leren van de Nederlandse taal en het 'actief' houden of weer activeren van mensen, door het bieden van een werk- of participatieomgeving. Hoe langer mensen uit het arbeidsproces zijn, des te moeilijker het wordt om weer aan de slag te komen. Tegelijkertijd is de doelgroep zeer divers, wat vraagt om een maatwerkbenadering die nu vaak niet of pas laat op gang komt.

In zijn algemeenheid geldt dat mensen die weinig kansrijk op de arbeidsmarkt zijn, hoe langer ze in de bijstand zitten, steeds lastiger succesvol naar werk toe te leiden zijn. Om te voorkomen dat een grote groep vergunninghouders langdurig afhankelijk wordt van de bijstand dient de participatie hoge prioriteit te krijgen en te starten zodra de vergunninghouder zich in onze stad vestigt.

In lijn met de ingediende motie is in het bestuursakkoord tussen VNG en het Rijk eind november 2015 afgesproken dat er een impuls moet plaatsvinden op het gebied van integratie en participatie. Gemeenten zijn en blijven verant-

woordelijk voor de uitvoering van maatschappelijke begeleiding. Als gevolg van het bestuursakkoord stijgen de middelen die hiervoor ter beschikking worden gesteld van €1000 naar €2370 per vergunninghouder in 2016 en 2017. Het ministerie van SZW en de VNG zullen nog afspraken maken over de ambities en condities die verbonden worden aan de maatschappelijke begeleiding. Afhankelijk van de eisen die worden gesteld aan de gemeenten en uitvoerende partijen is het de vraag of de hoogte van het budget toereikend is (overigens wordt een groot deel van dit bedrag momenteel betaald aan Vluchtelingenwerk voor de begeleiding en coaching van de doelgroep, zie par. 7.1).

Gezien de multiproblematiek die een groot deel van de vergunninghouders kenmerkt (zoals vaak gebrekkige kennis van de Nederlandse taal, cultuur en omgangsvormen, niet aansluiten van opleiding en diploma's, vaak traumatische ervaringen in land van herkomst en tijdens de vlucht) is een "multidisciplinaire aanpak" voor een (groot) deel van hen haast noodzakelijk om tot succesvolle (arbeids)participatie te komen. Het gaat daarbij afstemming en verbinding met de andere actielijnen in dit uitvoeringsbeeld, maar ook om samenwerking met onder meer COA, VluchtelingenWerk, Onderwijs (ROC, Hogeschool en Universiteit). Vooruitlopend op verdere acties wordt er medio april een convenant ondertekend tussen de gemeente Maastricht en het studiefonds UAF. Dit convenant biedt studiemogelijkheden aan hoogopgeleide vergunninghouders van boven de 30 die geen aanspraak kunnen maken op studiefinanciering. Het UAF financiert dan in principe de studiekosten en overige begeleidingskosten; de gemeente verleent de vergunninghouder binnen voorwaarden ontheffing van de sollicitatieplicht.

Doelgroep

Als doelgroep wordt gefocust op de vergunninghouders die vanaf 1 januari 2014 aan Maastricht zijn toegewezen. Vooralsnog beperken we ons in dit plan tot vergunninghouders in de gemeente Maastricht. De groep mensen die daar buiten valt wordt via de reguliere aanpak begeleid en geholpen. Nog bekeken moet worden in hoeverre ook vergunninghouders uit de regio Heuvelland aan kunnen haken. Uitgaand van de huidige taakstelling voor de gemeente Maastricht is de inschatting dat het gaat om circa 525 nieuwe (volwassen) Maastrichtenaren. In de regio Maastricht-Heuvelland is in de afgelopen jaren goede ervaring opgedaan met de vraaggerichte arbeidsmarktbenadering van Podium24. Binnen deze aanpak zijn eerder prioritaire doelgroepen benoemd, zoals jongeren (18-25 jaar) en senioren (45+).

Voorgesteld wordt om ‘een pilotgroep vergunninghouders’ als extra doelgroep te benoemen en deze op die manier zo snel mogelijk een passend traject aan te bieden, bijvoorbeeld van leren en werken (dual traject).

Dit traject start zo snel mogelijk, als een persoon door het COA aan de gemeente Maastricht wordt toegewezen.

Voorstel is om te starten met een pilotproject voor 150 personen, die een dwarsdoorsnede van de doelgroep vormen. De ervaringen die hiermee worden opgedaan, kunnen (na evaluatie en aanpassing) daarna over de gehele doelgroep worden uitgerold.

Projectorganisatie

Vooralsnog is er geen zicht op het opdrogen van de instroom van asielzoekers, en gezien de aantallen zal een meerjarige (project)aanpak nodig zijn. Overigens is het noodzakelijk om een aparte taskforce in te stellen, gezien de complexiteit van dit project, en de extra benodigde menskracht, expertise en vaardigheden die dit project vraagt. Deze taskforce dient te bestaan uit consultants van de uitvoeringsdienst en Podium24, onder aansturing van een projectleider. Daarvoor dient een projectorganisatie te worden ingericht.

Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Willems
Programmabegroting: Programma 4 Sociale zekerheid en re-integratie
Ambtelijk verantwoordelijk: Riëtte Winkens
Aanspreekpunt communicatie: Math Wijnands

Ambitie en doelen

- Vergunninghouders als extra doelgroep te benoemen binnen de aanpak van de Sociale Dienst Maastricht-Heuveland.
- Een slagvaardige Taskforce aan te stellen waardoor er zo snel mogelijk een passend traject aan vergunninghouders toegekend kan worden.
- Middels een pilot met 50 vergunninghouders aan de slag waarin ervaring wordt opgedaan, en waarna deze na evaluatie en bijstelling over de hele doelgroep kan worden uitgerold.

Resultaten

- Ondertekening convenant tussen de gemeente Maastricht en het studiefonds UAF
- Uitgebreide screening van 200 vergunninghouders
- 150 Vergunninghouders worden geplaatst op een traject
- Methodiekontwikkeling ten behoeve van specifieke aanpak voor de doelgroep

Stakeholders & rollen

Sociale Zaken Maastricht-Heuveland, Podium24, VluchtelingenWerk, COA, Stichting Wereldwijd, MTB, ROC, UAF, Universiteit Maastricht, Hogeschool Zuyd

Financiën

Op dit moment worden de benodigde kosten in beeld gebracht. In de kaderbrief 2016 wordt een gedragen voorstel gepresenteerd, inclusief de financiële consequenties. De mogelijkheden om voor dit project ESF financiering te regelen, worden onderzocht.

Risico's

- De organisatieontwikkeling legt een hoge druk op de recent samengevoegde Sociale Dienst Maastricht-Heuveland. De hoge ambitie die spreekt uit deze nieuwe aanpak kan op gespannen voet staan met de mogelijkheden in de uitvoering.
- Er is weinig kennis van deze specifieke doelgroep (zaken als taalbeheersing, cultuurverschillen, onderwijsniveau en wellicht oorlogstrauma's kunnen een rol spelen). Op dit vlak moet ervaring worden opgebouwd.

Deskundigheidsbevordering

Voor de betrokken uitvoerders wordt op een rij gezet welke mogelijkheden de diverse organisaties bieden en welke ervaringen zijn opgedaan met het toeleiden naar (vrijwilligers)werk van vergunninghouders. Het maatgericht traject voor de doelgroep bestaat uit de stappen diagnose, vraagverheldering, diagnose, plaatsing en bemiddeling, ontwikkeling, onderwijs en ondernemerschap.

Deze aanpak vraagt om extra inzet bij zowel de Sociale Dienst, als bij Podium24 en de inkoop van leer/werk-trajecten bij de MTB. In de komende weken wordt de aanpak verder uitgewerkt en in beeld gebracht wat de precieze kosten zijn. Mogelijk kan voor de verwerving van extra middelen een link gelegd worden naar de reeds bestaande subsidiëring vanuit het ESF. In de kaderbrief 2016 wordt een gedragen voorstel gepresenteerd, inclusief de financiële consequenties.

11. Zorgvoorzieningen

Asielzoekers die in de centrale opvang verblijven van het COA kunnen, net als ieder ander, naar bijvoorbeeld de huisarts, de verloskundige, de jeugdgezondheidszorg of het ziekenhuis. Het COA is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de gezondheidszorg aan asielzoekers. Alle betrokkenen bij de zorg en ondersteuning voor asielzoekers besteden extra aandacht aan de taal- en cultuurverschillen, de leefsituatie, asielprocedure en bijzondere zorgbehoefte van de asielzoeker. De aanspraak op vergoeding van zorg is voor asielzoekers vastgelegd in de Regeling Zorg Asielzoekers (RZA). Het verstrekkingenpakket van de RZA komt grotendeels overeen met het verstrekkingenpakket van de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg. De asielzoeker maakt ook aanspraak op een aantal onderdelen uit de Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet Publieke Gezondheid. Daarnaast is de Jeugdwet gedeeltelijk uitgewerkt in de RZA. Omdat asielzoekers doorgaans nauwelijks financiële middelen hebben, geldt voor hen geen eigen bijdrage of eigen risico.

Asielzoekers maken gebruik van reguliere en publieke zorg. Het COA heeft een niet medische gidsfunctie. Dit betekent dat COA-medewerkers de asielzoeker wegwijs maken in de organisatie van de gezondheidszorg in Nederland. Zo informeren COA-medewerkers op het asielzoekerscentrum de asielzoeker zowel mondeling als schriftelijk over hoe de zorg georganiseerd is, en waar de asielzoeker met zijn of haar zorgvraag terecht kan. De minder zelfredzame asielzoeker krijgt ondersteuning bij het contact leggen met zorgverleners. Hierdoor wordt de toegang tot de zorg laagdrempelig gehouden. Het COA heeft op elk asielzoekerscentrum een zorginformatiepunt voor asielzoekers.

Het COA coördineert het multidisciplinair overleg (mdo) op locatie. In het mdo participeren de opvangmedewerkers van het COA, de aan het asielzoekerscentrum verbonden huisarts en - op verzoek - andere gecontracteerde zorgverleners. Het mdo heeft als doel de zorg- en dienstverlening die door diverse partijen geleverd wordt aan asielzoekers te delen en op elkaar af te stemmen. Centraal hierbij staat het belang van de individuele asielzoeker die medisch-sociale hulp, begeleiding, behandeling of bijzondere aandacht nodig heeft. Maar er is ook aandacht voor onderwerpen als leefbaarheid en veiligheid op de COA locatie.

Voor vluchtelingen met een verblijfsvergunning in de gemeente ligt de verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheid bij de gemeente, die deze taken heeft belegd bij Envida (0-4 jaar) en de GGD Zuid Limburg (voor de jeugd van 4-18). De taken van de Jeugdgezondheidszorg zijn voor vluchtelingen hetzelfde als voor andere inwoners van Nederland. Dit betekent dat de jeugdgezondheidszorg aan kinderen contactmomenten aanbiedt volgens het basispakket JGZ 0-18 jaar. Daarbij wordt de groei en ontwikkeling van kinderen gevolgd waardoor gezondheids- en ontwikkelingsproblemen vroeg kunnen worden gesignaleerd en advies, ondersteuning en verwijzing kunnen worden geboden. Ook wordt het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) aangeboden.

De jeugdgezondheidszorg is daarmee vaak de eerste zorgverlener die in contact komt met de jeugdige asielzoekers en hun ouders. Voor het vormgeven van een integrale aanpak voor de kinderen uit deze groep, gebaseerd op het uitgangspunt van 1Gezin-1Plan-1Regisseur is daarbij de verbinding met team Jeugd en de (lokale) ketenpartners van belang om vroegtijdig te kunnen signaleren en

intervenieren. Envida en de GGD Zuid-Limburg hebben daarbij een verbindende rol, en trekt daarin op met de gemeente Maastricht die eveneens haar verantwoordelijkheid neemt vanuit haar sociaal-maatschappelijke taken. De grotere instroom van asielzoekers en vervolgens vergunninghouders brengt nieuwe urgenties en problemen met zich mee.

Bij gezinnen van nieuw allochtone herkomst, veelal gevlucht uit Afrika (Eritrea) of uit het Midden-Oosten (Syrië, Afghanistan, Irak), spelen nieuwe factoren een rol, zoals traumatische ervaringen opgedaan in het land van herkomst. Uit ervaring weten we dat therapeutische hulp noodzakelijk is om geweld in afhankelijkheidsrelaties en intergenerationele overdracht van geweld te voorkomen. In de periode 2016-2018 brengt gemeente Maastricht in het kader van het generiek gezondheidsbeleid deze problematiek specifiek in kaart bij haar nieuw gevestigde burgers. In samenspraak met het COA en de ziektekostenverzekeraars wordt gekeken of ter preventie van het ontstaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties als gevolg van een niet verwerkte traumatische gebeurtenis een doelgerichte samenwerking tot stand gebracht moet worden tussen deze gezinnen en traumahulpverleners.

12. Integrale veiligheid

Bij het thema 'integrale veiligheid' moet een onderscheid worden gemaakt tussen de verantwoordelijkheden in het AZC en die daarbuiten. Binnen het AZC is het COA volledig verantwoordelijk, daarbuiten zijn de Politie en de gemeente Maastricht aan zet. Veiligheid is overigens een stadsbreed thema, maar in dit document leggen we de nadruk op de omgeving van het AZC.

Formeel is het COA alleen verantwoordelijk voor de veiligheid van asielzoekers in het AZC. Daarnaast voelt zij zich als goede buur verantwoordelijk voor een prettige leefomgeving in en rond het AZC. Om die reden is er tweewekelijks veiligheidsoverleg met de beveiliging van het AZC, de politie en het team Integrale Veiligheid van de gemeente. Goede en tijdige afstemming tussen alle partijen is noodzakelijk voor het waarborgen van de integrale veiligheid van bewoners en omwonenden.

In het AZC Maastricht is eveneens een aandachtsfunctionaris LHBT aanwezig en zijn er zowel met deze bewoners als ook met gelieerde partners als het COC goede contacten.

Aanvullend wordt ook verbinding gelegd met het Veilige Buurten Aanpak. De opzet van de Veilige Buurten Aanpak is om samen met betrokken bewoners de leefbaarheid van de betreffende wijken te verbeteren. Anders dan de naam ‘Veilige Buurten’ wellicht doet vermoeden, gaat het daarbij niet alleen maar om veiligheid. Waar het vooral om gaat, is dat mensen zich prettig voelen in hun eigen omgeving, de wijk waarin zij leven en wonen. Door goed naar de buurtbewoners te luisteren en samen aan deze beleving van mensen te werken wordt ook de veiligheidsbeleving vergroot. Het Veilige Buurten Team (VBT), met medewerkers van de gemeente, Trajekt, politie en woningcorporaties, hoort graag van de buurtbewoners wat zij belangrijk vinden en gaat hiermee met de bewoners aan de slag. Althans, als blijkt dat er sprake is van een bredere wens en meerdere bewoners dit dus voor de buurt belangrijk vinden. Steeds wordt bekeken hoe en wie iets het beste kan aanpakken. Echt maatwerk dus. Het

Bestuurlijk opdrachtgever: Burgemeester
Programmabegroting: Programma 2 Veiligheid
Ambtelijk verantwoordelijk: Michel Detisch
Aanspreekpunt communicatie: Inge Dovermann

Ambitie en doelen Een veilige omgeving voor bewoners en omwonenden van het AZC Maastricht.

Resultaten Een veilige omgeving voor bewoners en omwonenden van het AZC Maastricht.

Stakeholders & rollen

- COA: verantwoordelijk voor (veiligheid van) bewoners van het AZC
- Politie: verantwoordelijk voor bewaren openbare orde, handhaven van de wet en verlenen hulp
- Gemeente Maastricht: verantwoordelijk voor integrale veiligheid binnen de gemeente Maastricht. Daarnaast regierol in dossier asielzoekers.
- Veilige Buurten Team: Samen met buurtbewoners urgente en actuele thema's op gebied van veiligheid agenderen en oplossen.

Financiën De inzet op het gebied van veiligheid gebeurt vanuit de reguliere opdracht. Voor eventueel noodzakelijke maatregelen op het gebied van fysieke veiligheid rond het AZC is € 25.000,- gereserveerd.

Risico's

- Veiligheidsbeleving is moeilijk te sturen en sterk afhankelijk van externe invloeden. Gebeurtenissen in andere steden en landen is ook van invloed op het veiligheidsgevoel in Maastricht. Om snel te kunnen schakelen en op een juiste manier in te spelen op gebeurtenissen, hebben de betrokken instanties zeer regelmatig contact en zijn de lijnen heel kort georganiseerd.

Bijlage I - Lijst met gehanteerde afkortingen

AMV	Alleenstaande Minderjarige Vergunninghouder
AZC	Asielzoekerscentrum
B&W, College van	College van burgemeester en wethouders
BRP	Basisregistratie Persoonsgegevens
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COC	Belangenorganisatie van homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
G32	Samenwerkingsverband van 37 (middel)grote steden in Nederland
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGD GHOR	Geneeskundige Hulpverlenings Organisatie in de Regio
GVA	GVA
EOA	Eerste Opvang Anderstaligen
ESF	European Social Fund
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
ISK	Internationale Schakelklas
JGZ	Jeugd Gezondheids Zorg
LHTB	Lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en Transgenders
LVO	Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs
MDO	Multidisciplinair Overleg
MTB	Maastrichtse Toeleveringsbedrijven
NT2	Nederlands als tweede taal
OCW, ministerie van	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OHBA	Onderwijshuisvestingsbudget asielzoekers
PI	Penitentiaire inrichting
ROC Leeuwenborgh	Regionaal Opleidingen Centrum Leeuwenborgh
RVP	Rijks Vaccinatie Programma
RZA	Regeling Zorg Asielzoekers
SZW, ministerie van	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TOPV	Tijdelijk Ondersteuningsplatform Vluchtelingen
UAF	Stichting voor Vluchteling Studenten
VBT	Veilige Buurten Team
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VLG	Vereniging Limburgse Gemeenten
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning

